ČESKO 2025

ZPRÁVA PREMIÉRA PETRA FIALY O STAVU ZEMĚ

Vláda
České republiky

ČESKO 2025

ZPRÁVA PREMIÉRA PETRA FIALY O STAVU ZEMĚ

Vláda
České republiky

Úvod

Za čtyři roky naší vlády se Česká republika změnila víc, než jsme byli doposud zvyklí. Nešlo totiž o běžné období. Když jsme se ve volbách 2021 ucházeli u důvěru občanů, měli jsme jasnou představu o tom, do čeho jdeme. Počítali jsme s tím, že opravit náš stát nebude snadné a že se to ani nedá kompletně stihnout za čtyři roky. Nikdo z nás však nečekal, pod jaký tlak nás dostane vývoj ve světě.

V roce 2021 jsme přebírali zemi, která se zadlužovala rekordním tempem. Zároveň však přestala investovat do svého rozvoje, tak-

že velká část veřejných výdajů šla naprosto špatným směrem. Převzali jsme zodpovědnost za stát, který fakticky rezignoval na zajišťování vlastní bezpečnosti a zůstával energeticky závislým na Rusku – které nám přitom nejpozději od roku 2014 neustále dokazovalo, že pro nás není spolehlivým a férovým partnerem.

Konkrétní důsledky takto neodpovědného vládnutí jsme se měli dozvědět už za několik týdnů. V únoru 2022 se celé Evropě zhroutily jistoty, které jsme dosud považovali za neměnné. Donedávna žila většina občanů evropských států v iluzi, že stabilita v Evropě je neohrozitelná, že se dokážeme s kýmkoli domluvit. Bezpečnost jsme si dlouho zvykli chápat jako něco, co nám „někdo" garantuje, aniž bychom pro to museli sami mnoho udělat. Mysleli jsme si, že naše ekonomika může být donekonečna závislá na cizí energii – tedy že levný plyn z Ruska je vzájemně výhodný obchod, nikoli nátlakový prostředek. A především: Odmítali jsme si připustit, že válka v Evropě je reálná možnost.

Toto všechno rok 2022 změnil. Najednou bylo každému jasné, jak nebezpečné je žít na dluh – nejen ten finanční, ale také na dluh strukturální a infrastrukturní, který vzniká tím, že stát neinvestuje tam, kde je třeba. Zadlužování bylo v letech před nástupem naší vlády pohodlným a málokdy zpochybňovaným způsobem, jak si užívat ekonomických výnosů a všechny problémy přesouvat kamsi do budoucnosti. Akutní krize však mají tendenci postarat se o to, aby se zdánlivě vzdálená budoucnost skokově přiblížila. A čas sklízet důsledky dlouholeté nezodpovědnosti byl najednou tady.

V roce 2021 mělo Česko za sebou několik let rekordních deficitů a patřilo mezi země s nejrychleji rostoucím zadlužením v Evropské unii. S tím jsme se rozhodli skončit: Konsolidovali jsme veřejné finance, zpomalili tempo zadlužování, opravili některé nesystémové výdaje a nastavili rozpočty tak, abychom dokázali

postupně zkrotit svoje dluhy. Nešlo o žádnou ideologii „jednoduchých škrtů“, ale o základní mezigenerační odpovědnost a udržitelnost: Co dnes chceme utratit, měli bychom být schopni z velké části i zaplatit. Jsem přesvědčen, že to byla správná rozhodnutí. Stát, který je odkázaný na dluhy, je nakonec slabý v každé další oblasti – od školství přes zdravotnictví až po obranu.

Zcela zásadní problém představovala naše závislost na ruských fosilních palivech. Během pouhých několika měsíců jsme museli podniknout kroky, které se dříve pokládaly za příliš složité a/nebo politicky „neprůchodné“: Zajistit nové kapacity pro dovoz plynu, navýšit kapacitu alternativních ropovodů, restartovat rozvoj jaderné energetiky, který se předtím nepochopitelně zastavil. A také jsme lidem i firmám nabídli mimořádnou pomoc, aby překonali nejhorší fázi krize. Ceny energií se prudce zvedly, stejně jako jinde v Evropě, to bylo nevyhnutelné. Nám se však podařilo v rekordním čase zajistit, že dnes můžeme vést nezávislou politiku bez ruského vydírání.

Mimořádné bylo i to, že každé naše rozhodnutí mělo najednou bezpečnostní rozměr. Po letech zanedbání bezpečnosti jsme museli intenzivně řešit schopnost českého státu odstrašovat možného útočníka a v nejhorším případě se ubránit. Museli jsme vzít vážně migrační tlaky, kybernetické a hybridní útoky, dezinformace. Bezprecedentní modernizace naší armády nebyla jen otázkou prestiže a závazků vůči spojencům, ale základní podmínkou našeho přežití v dnešním světě. Investovali jsme do záchranných složek, do krizového řízení a dalších institucí, které běžně zůstávají neviditelné, ale v mimořádných situacích na nich všichni závisíme.

Zvládli jsme se postarat o válečné uprchlíky z Ukrajiny v rozsahu, s nímž naše republika neměla jakoukoli předchozí zkušenost. A výsledky jsou bez přehánění obdivované v celém světě – zajistili

jsme bezpečí statisícům lidí, vyhnuli jsme se krizovým scénářům, Ukrajince integrujeme do společnosti i na pracovním trhu, nezhroutila se jediná veřejná služba. Celou situaci jsme uchopili tak, že je výhodná pro všechny. Byla to zkouška pro celou českou společnost a já nikdy nepřestanu být hrdý na to, jak jsme v ní všichni společně obstáli.

A také jsme si získali vliv, který konečně odpovídá nejen postavení středně velké země uprostřed Evropy, ale dokonce jej i překračuje. Během evropského předsednictví i mimo něj jsme prosazovali praktická řešení – společné nákupy energií, koordinovanou podporu Ukrajině, reformu evropské energetické či klimatické politiky. Spojovali jsme státy, které měly často odlišné výchozí pozice, a prosazovali naše vlastní zájmy. Dělali jsme to sebevědomě a bez komplexů – a dosáhli jsme toho víc, než se podařilo za mnoho let před námi.

S odstupem je zřejmé, že jsme na všechny krize dokázali reagovat velmi dobře – ať už šlo o válku na Ukrajině, migrační vlny, či energetický šok a následně kompletní přeorientování naší energetiky. Důležité bylo, že jsme se v žádné z těchto krizí nedostali do vleku událostí. Vždy jsme se dokázali ubránit tlaku, dohodnout se s klíčovými spojenci a využít tyto výzvy k tomu, abychom Českou republiku nějak vylepšili a aby z toho nakonec vyšla silnější.

Tato zpráva nepředkládá detailní kroniku každého jednání nebo pozadí všech klíčových rozhodnutí během těch čtyř let. To není její účel. Místo toho v ní nabízím prosté srovnání, v jakém stavu jsme Českou republiku převzali, jakými změnami prošla a jak vypadá v době, kdy naše mise končí.

Vždy jsem věřil, že člověk nesmí rezignovat na to, aby se pokusil udělat něco správného a užitečného, i když k tomu nemá právě ideální podmínky. A pro stát to platí stejně. Nikdy nebudeme mít

pocit, že máme hotovo, že máme všeho dost. Proto jsme nemohli a nechtěli na nic čekat a museli jsme udělat vše, co bylo v danou chvíli možné. Právě to jsme v roce 2021 slíbili občanům. Plnění politických slibů ovšem vždy závisí nejen na vůli, ale i na štěstí. Zpětný pohled už zná výsledky a všechny okolnosti, může být tedy z povahy věci střízlivější a objektivnější. Zvlášť když jste v situaci, kdy už je po volbách. V tomto smyslu jde o věcný závěrečný účet, nikoli o snahu o jakoukoli kampaň.

Také platí, že prostá fakta vždy budou tím nejsilnějším argumentem. Proto vám tu předkládám co nejvěcnější popis toho, jak jsme naložili s důvěrou, kterou jste nám na podzim 2021 propůjčili. Stručně, jednoduše a bez zbytečných emocí. Každý si také může ověřit, že si nic nevymýšlím. Opírám se o základní data, rozpočty, mezinárodní srovnání, legislativní změny a výsledky, které jsou veřejně snadno dohledatelné.

Každou kapitolu lze číst zvlášť – jako jednoduchý přehled toho, co všechno se u nás změnilo v oblasti bezpečnosti, energetiky, ekonomiky, vzdělávání, inovací, sociální politiky, životního prostředí nebo třeba našeho mezinárodního postavení. Dohromady pak všechny popisované oblasti vytvářejí poměrně komplexní záznam cesty, kterou Česká republika v letech 2021–2025 ušla. Jako země, která v několika ohledech zvládla překonat svou slabost, přestála nečekané otřesy, nesla náklady spojené s obranou svých hodnot, přitom ale nepochybně nepromarnila svou šanci.

Podpora ekonomiky a konkurenceschopnosti

Kde jsme začínali

Naše vláda vstupovala do úřadu v prosinci 2021 – v době, kdy byla česká ekonomika nebývale vyčerpaná a paralyzovaná všeobecným pesimismem. Na vině nebyly jen akutní důsledky pandemie COVID-19, ale hlavně léta hromaděné strukturální problémy. Deficit veřejných financí dosahoval 5 % HDP (neboli rekordních 420 miliard korun). Česká republika právě zaznamenala vůbec nejvyšší nárůst podílu státního dluhu k HDP v celé Evropské unii, meziročně o 4,2 procentních bodů na 40,2 % HDP. Dlužili jsme 2 465,7 miliardy korun. Česko se tak na konci roku 2021 zadlužovalo suverénně nejrychleji ze všech zemí evropské sedmadvacítky, a to výrazně omezovalo prostor pro další fiskální kroky.

Ve druhé polovině roku 2021 začaly dramaticky zesilovat inflační tlaky. Meziroční inflace v lednu 2022 dosáhla 9,9 %, což bylo nejvíc od července 1998. Cenová hladina rostla nejrychleji za víc než dvě desetiletí, hlavně kvůli prudce rostoucím cenám energií. Ceny elektřiny vzrostly o 38,6 % a zemního plynu o 31,3 %, což zásadně zatížilo domácnosti i podniky. Spotřebitelské ceny se ve stejném období meziměsíčně zvýšily o 4,4 %, nejvíc od ledna 1993.

Česká republika byla zároveň existenčně závislá na ruských energetických zdrojích. 97 % zemního plynu pocházelo z Ruska, stejně jako přibližně 50 % ropy. V době extrémních geopolitických rizik byla naše země příliš zranitelná vůči jakémukoli přerušení dodávek či politickému vydírání. A tato slabost ani nepřinášela žádné relativní výhody: Podle indexu HEPI (Household Energy Price Index) platily české domácnosti v listopadu 2021 druhou nejvyšší cenu za elektřinu v celé Evropské unii (při zohlednění parity kupní síly).

Na přelomu let 2021 a 2022 se tak česká ekonomika nacházela v naprosto bezprecedentní situaci – kombinace vysokého zadlužování státu, zrychlující inflace, energetické nejistoty a vysokých strukturálních deficitů vyžadovala okamžitá a rozhodná opatření. Bylo nutné co nejrychleji stabilizovat veřejné finance, zajistit si energetickou bezpečnost a obnovit konkurenceschopnost české ekonomiky.

Ozdravení veřejných financí a makroekonomická stabilizace

Naše vláda okamžitě zahájila fiskální konsolidaci, abychom zastavili zadlužovací spirálu a vytvořili prostor pro dlouhodobě udržitelné hospodaření. Schválený konsolidační balíček, který zahrnoval řadu strukturálních úprav na příjmové i výdajové straně státního rozpočtu, přinesl významné výsledky: Deficit veřejných financí se postupně snížil z 5 % HDP v roce 2021 na projektovaných 1,9 % HDP v roce 2025. V absolutních číslech to znamená pokles schodku ze 420 miliard korun na 241 miliard, tedy o 179 miliard.

Odpovědná práce na rozpočtech výrazně podpořila ekonomické oživení. Česká ekonomika podle srpnové predikce Ministerstva financí v roce 2025 reálně vzroste o 2,6 % a zařadí se do první třetiny nejrychleji rostoucích ekonomik Evropské unie. Pozitivní efekt má jednoznačně akcelerace investic, zejména těch vládních, směřujících do dopravní infrastruktury, vzdělávání, obrany a dalších klíčových oblastí. Dominantním faktorem ekonomického růstu jsou však spotřební výdaje domácností, kterým prospívá růst reálných mezd a stabilizace cenové hladiny díky postupnému zkrocení inflace.

Tento vývoj si zaslouží samostatnou zmínku: Po kulminaci inflace v roce 2022, kdy průměrná roční míra inflace dosáhla 15,1 %, začala cenová hladina postupně klesat. V listopadu 2025 dosáhla meziroční inflace pouhých 2,1 %. Česká republika se tím — i díky obezřetné fiskální politice naší vlády — umístila mezi země s nejnižší inflací v Evropské unii. Oproti období vysokých inflačních tlaků v době našeho nástupu jde o zcela zásadní zlepšení, které se promítlo do obnovy reálných příjmů domácností a opětovného zvýšení jejich kupní síly.

Pozoruhodných výsledků Česko dosáhlo na trhu práce: Eurostat u nás v září 2025 uváděl míru nezaměstnanosti ve výši pouhých 3,0 %, společně s Maltou jsme na tom byli vůbec nejlépe v celé Evropské unii. Tento výsledek potvrzuje, že se nám přes konsolidační úsilí a probíhající strukturální reformy podařilo udržet dynamický růst ekonomiky a nepřipravit se o naši tradiční výhodu. (Dlouhodobá míra nezaměstnanosti v České republice trvale osciluje pod průměrem evropské sedmadvacítky.)

Hospodářská politika vlády nepřinesla jen akutní zásahy, ale i strukturální zlepšení kvality české ekonomiky. Podle Indexu prosperity, který hodnotí celkový stav ekonomik členských zemí

EU, dosáhlo Česko 9. místa mezi nejzdravějšími ekonomikami Evropské unie. Současně jsme 9. nejméně zadluženou zemí v EU, což potvrzuje úspěšné ozdravení veřejných financí a posílení fiskální odolnosti. Kombinace těchto ukazatelů jasně dokládá, že naše vláda vedle krátkodobé stabilizace rozpočtu zvládla vytvořit i dlouhodobě udržitelné základy pro zdravé fungování státních financí.

Klíčovým faktorem dlouhodobé udržitelnosti bylo nepochybně schválení důchodové reformy. Ta prošla složitým legislativním procesem a Poslanecká sněmovna ji finálně schválila v listopadu 2024. Jejím smyslem bylo zabránit dramatickým deficitům důchodového účtu. Bez reformních opatření by deficit důchodového systému v roce 2050 dosáhl 350 miliard korun. Reforma zahrnuje řadu parametrických úprav, jako je postupné zvyšování důchodového věku na maximálně 67 let a úpravu výpočtu nově přiznávaných penzí. Současně zavádí nové solidární prvky, jako je zvýšení minimálního důchodu na 10 % průměrné mzdy. Díky těmto změnám bude důchodový účet v roce 2026 opět po mnoha letech v přebytku.

Komplexní strategie fiskálního ozdravení, makroekonomické stabilizace a strukturálních reforem položila pevné základy pro budoucí prosperitu České republiky. Naše země tedy vstupuje do druhé poloviny dekády s výrazně zdravějšími veřejnými financemi než v době, kdy jsme za ně přebírali odpovědnost.

Zajištění energetické bezpečnosti a diverzifikace zdrojů

Mezi nejvýznamnější priority naší vlády se naléhavě zařadila energetická politika, a to především v souvislosti s ruskou agresí vůči Ukrajině, která byla zahájena v únoru 2022. Dobře jsme si uvědomovali, že téměř úplná závislost na ruských energetických surovinách pro nás znamená nejen ekonomické, ale především bezpečnostní riziko. Proto jsme začali intenzivně pracovat na diverzifikaci dodávek a posilování strategické energetické infrastruktury.

Už v září 2022, tedy pouhých sedm měsíců po ruské invazi, získala Česká republika (prostřednictvím energetické společnosti ČEZ) podíl v terminálu na zkapalněný plyn (LNG) v nizozemském Eemshavenu. Tento terminál – vůbec první podobné zařízení spuštěné v Evropě po začátku války na Ukrajině – umožňuje zpracovat až osm miliard metrů krychlových plynu ročně. Pro Českou republiku je z toho vyhrazena kapacita tří miliard metrů krychlových, což odpovídá asi třetině naší celkové roční spotřeby. Od září 2022 do července 2025 nám do terminálu připlulo celkem 64 lodí s plynem o objemu 5,8 miliardy metrů krychlových. Víc než 90 % tohoto množství přitom bylo ze Spojených států, z ruských zdrojů nepocházelo nic.

ČEZ má podíl na terminálu v Eemshavenu zajištěný na pět let, tedy do září 2027. V zájmu zajištění kontinuity dodávek si Česká republika v roce 2023 zajistila také kapacitu v terminálu na LNG v německém Stade, který má být spuštěn v roce 2027. Smlouva byla uzavřena na 15 let (s možností prodloužení na 25 let) a zajišťuje nám kapacitu dvou miliard metrů krychlových plynu ročně, což je víc než čtvrtina současné tuzemské spotřeby.

Podobné riziko představovala dlouhodobá závislost Česka na ruské ropě. Tento problém vyřešil projekt TAL+ čili rozšíření přepravní kapacity transalpinského ropovodu, který do střední Evropy přivádí ropu z italského Terstu. Vláda o realizaci projektu rozhodla už v listopadu 2022, fyzické práce byly dokončeny v září 2024. V dubnu 2025 začaly do České republiky proudit první navýšené dodávky neruské ropy, a Česko se tak po víc než šedesáti letech zbavilo závislosti na ropovodu Družba. Západní cestou (ropovody TAL+ a IKL) může dnes Česká republika získat až osm milionů tun ropy ročně, což kompletně pokrývá spotřebu českých rafinerií. Náklady na tuto kompletní nezávislost nepřekročily 1,6 miliardy korun a byly plně hrazeny ze zdrojů státní společnosti MERO.

Dalším krokem bylo strategické posílení kontroly nad plynárenskou infrastrukturou. Státní společnost ČEPS v roce 2023 odkoupila klíčové zásobníky plynu RWE Gas Storage a následně také páteřní přenosovou soustavu Net4Gas. Stát má tedy opět plnou kontrolu nad skladováním a přepravou zemního plynu na území České republiky, což posílilo naši strategickou autonomii a celkovou bezpečnost.

Zásadního pokroku jsme dosáhli v oblasti jaderné energetiky, která představuje páteř českého energetického mixu: Na základě rozhodnutí vlády podepsala v červnu 2025 společnost Elektrárna Dukovany II smlouvu s korejskou společností KHNP na výstavbu dvou nových jaderných bloků v elektrárně Dukovany. Podpisu předcházel tendr, v němž KHNP nabídla nejlepší podmínky z hlediska ceny, rychlosti výstavby, garancí cen i termínů a stejně tak zapojení českých subjektů do výstavby. Ty by se měly podílet na minimálně 60 % dodávek. Nové bloky s instalovaným výkonem přibližně 2 000 MW mají pokrýt desetinu budoucí spotřeby elektřiny v České republice. První blok by měl být dokončen v roce 2036. Smlouva obsahuje také opci na stavbu dalších dvou jaderných bloků v elektrárně Temelín.

Kromě výstavby velkých reaktorů jsme se posunuli i v oblasti jaderných technologií nové generace. Tomu předcházelo silné diplomatické úsilí, včetně např. jednání mezi premiéry Velké Británie a ČR: Polostátní společnost ČEZ posléze v roce 2025 zakoupila podíl ve společnosti Rolls-Royce SMR, a bude se tak moci podílet na vývoji a výrobě malých modulárních reaktorů. Celkový výkon malých reaktorů v České republice by měl v budoucnu přesáhnout 3 000 MW.

V neposlední řadě vláda systematicky podporovala rozvoj obnovitelných zdrojů energie. V roce 2024 bylo k elektrické síti připojeno celkem 209 tisíc nových zdrojů – zhruba čtyřikrát víc než před třemi lety. Instalovaný výkon fotovoltaických elektráren se od roku 2021 víc než zdvojnásobil. V roce 2024 v Česku přibylo 967 MWp nového solárního výkonu, což představuje přibližně 28% nárůst instalovaného výkonu na celkových 4 430 MWp. V národním klimaticko-energetickém plánu si Česko stanovilo cíl zvýšit podíl obnovitelných zdrojů na konečné spotřebě energie na více než 30 % do roku 2030.

Díky těmto komplexním opatřením se Česká republika transformovala z energeticky zranitelné země, která byla téměř úplně závislá na ruských energetických surovinách, a tím pádem na libovůli ruského režimu, na zemi s diverzifikovanými zdroji, moderní infrastrukturou a jasnou dlouhodobou strategií. Zajistili jsme tak dlouhodobou energetickou bezpečnost a stabilitu dodávek energetických surovin.

Rekordní investice do dopravní infrastruktury

Oblast dopravní infrastruktury představovala jednu z nejvyšších investičních priorit našeho kabinetu. Kvalitní dopravní spojení je základním předpokladem konkurenceschopnosti české ekonomiky, mobility obyvatel i efektivního fungování celého hospodářství. Proto vláda zahájila ambiciózní program výstavby a modernizace silniční i železniční sítě, který svým rozsahem výrazně překonává předchozí období.

Jasným výsledkem je zrychlení výstavby dálniční sítě. Za volební období 2021–2025 jsme otevřeli 214,5 kilometrů nových dálnic a 125 kilometrů silnic I. třídy. Pro srovnání, za předchozí volební období 2017–2021 přibylo jen necelých 100 kilometrů nových dálnic, tedy méně než polovina. Současně bylo za naší vlády zahájeno 254 kilometrů dálničních staveb a 149 kilometrů staveb silnic I. třídy, což naznačuje pokračující dynamiku výstavby i v následujících letech.

Vláda také systematicky připravovala infrastrukturu pro vysokorychlostní železniční spojení. Vysokorychlostní tratě by v budoucnu měly zásadně zkrátit cestování mezi klíčovými centry České republiky a propojit český železniční systém s evropskou sítí vysokorychlostních tratí. Z celkových 768 kilometrů plánovaných vysokorychlostních tratí (VRT) je aktuálně v přípravě 487 kilometrů, což představuje zásadní posun směrem k moderní železniční síti, která bude srovnatelná se západoevropskými standardy.

Naše vláda schválila rekordní rozpočty na dopravu: za čtyři roky celkem 603,8 miliardy korun. Tato bezprecedentní finanční podpora umožnila nejen intenzivní výstavbu nové infrastruktury,

ale také systematickou modernizaci stávající sítě. Správa železnic v letech 2022–2025 zrekonstruovala 139 nádražních budov, zmodernizovala 306,5 kilometrů tratí (původní předpoklad byl 290 km), zrekonstruovala nebo zmodernizovala 615 železničních přejezdů a elektrifikovala celkem 56 kilometrů tratí.

Modernizace železnic je klíčová nejen pro zvýšení komfortu a bezpečnosti cestujících, ale také pro čistší dopravu. Elektrifikace tratí umožňuje nasazení moderních elektrických souprav, které jsou tišší, ekologičtější a mají levnější provoz. Díky zrekonstruovaným nádražím jsou dopravní uzly funkčnější i hezčí, přispívají k celkovému zlepšení image veřejné dopravy a lákají nové cestující.

Investice do dopravní infrastruktury mají přímý dopad na ekonomický růst. Kvalitní dopravní síť firmám snižuje přepravní náklady, zrychluje logistické procesy a zvyšuje propojenost regionů, což přispívá k rovnoměrnějšímu rozvoji celé země. Zároveň vytváří tisíce pracovních míst ve stavebnictví a navázaných oborech.

Srovnání s předchozím obdobím ukazuje na radikální změnu přístupu k dopravní politice. Zatímco v letech 2017–2021 tempo výstavby stagnovalo a některé klíčové projekty se odkládaly, období 2021–2025 se naopak vyznačuje systematickým plánováním, zajištěním adekvátních finančních zdrojů a celkovým zrychlením výstavby. Má to naprosto zásadní vliv na naši konkurenceschopnost a kvalitu života.

Podpora podnikatelského prostředí a snižování byrokratické zátěže

Další prioritou, jíž jsme se od začátku věnovali, bylo zlepšení podmínek pro podnikání a výrazné snížení administrativní zátěže, která dlouhodobě tížila české podnikatele. V programovém prohlášení vlády jsme se zavázali systematicky odstraňovat nadbytečnou byrokracii, podporovat digitalizaci veřejné správy a zjednodušit daňový systém. V průběhu volebního období jsme následně přijali řadu opatření ve všech těchto oblastech.

Jedním z našich prvních kroků bylo zrušení elektronické evidence tržeb (EET). Systém EET, který byl původně zaveden v roce 2016 a jehož fungování bylo kvůli negativním dopadům na podnikatele během pandemie COVID-19 pozastaveno, široce kritizovali především malí podnikatelé, kteří poukazovali na jeho složitost a celkově jej vnímali jako nepřiměřenou zátěž. Zrušení EET (s účinností od 1. ledna 2023) tedy představovalo výraznou úlevu zejména pro řemeslníky, drobné živnostníky a malé provozovny. Dopady na daňový výnos byly přitom zanedbatelné.

Zásadním krokem pro podporu malého a středního podnikání bylo zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci k DPH z jednoho milionu na dva miliony korun (také s účinností od 1. ledna 2023). Současně byl na dva miliony korun zvýšen limit pro možnost využití paušální daně. Díky těmto změnám se tisíce živnostníků a malých podnikatelů osvobodily od administrativní zátěže spojené s evidencí DPH – nebo se jim díky paušálnímu zdanění výrazně zjednodušily jejich daňové povinnosti.

Pro podnikatele, kteří již byli plátci DPH, přinesla vláda zjednodušení administrativy v podobě zavedení čtvrtletního přiznání k DPH pro firmy do obratu 15 milionů korun. Dále

jsme o polovinu snížili pokuty za nepodání kontrolního hlášení a prodloužili lhůty pro jeho podání (z původních pěti dnů na 17 dnů ode dne dodání výzvy do datové schránky). Reagovali jsme tím na dlouhodobě kritizovanou praxi přísných sankcí a zároveň krátkých lhůt, podnikatelům tak hrozily pokuty i v případech velmi drobných administrativních pochybení.

Podnikatelům a firmám jsme dále umožnili, aby vedli účetnictví a vypláceli mzdy v měně, která jim vyhovuje, například v eurech. Toto opatření výrazně usnadnilo život firmám, které většinu obchodních transakcí neprováděly v českých korunách a dosud musely vše složitě přepočítávat.

V oblasti pracovního práva jsme schválili tzv. flexi novelu zákoníku práce, která obsahovala zrušení řady obtěžujících pravidel, od zákazu základního pracovněprávního vztahu mezi manžely nebo partnery po povinnost předkládat odborům informace o nově vzniklých pracovních poměrech a o rozvázání pracovního poměru dohodou nebo ve zkušební době. Snížili jsme tím administrativní zátěž zejména u rodinných firem a menších podniků. Na nedostatek pracovních sil v klíčových sektorech jsme reagovali zvýšením limitů pro příjem kvalifikovaných zahraničních pracovníků z 50 na 70 tisíc ročně.

Mezi další významné změny patřilo zrušení povinných pravidelných zdravotních prohlídek pro zaměstnance v nerizikových profesích, zrušení zdravotních potravinářských průkazů, zjednodušení daně z příjmů, omezení daňových slev, schválení jednotného měsíčního hlášení zaměstnavatelů či výhodnější odpisy na vědu a výzkum.

Náš boj s byrokracií byl systematický a komplexní. Během volebního období jsme schválili celkem čtyři antibyrokratické balíčky, které dohromady přinesly přes 100 konkrétních

opatření. Podle vyjádření zástupců podnikatelských komor a asociací byly především první tři balíčky hodnoceny jako „výrazně ambicióznější“, přičemž pozitivně byl vnímán zejména růst limitů pro DPH a paušální daň, zrušení EET a další dílčí úpravy.

Vláda také cíleně snižovala počet úředníků a rušila zbytečné pobočky státních institucí. Počet státních úředníků klesl o více než dva tisíce (zatímco v předchozím období jich naopak přibývalo). Bylo zrušeno 77 poboček Finanční správy, byla omezena síť méně využívaných poboček České pošty nebo byly sloučeny některé státní výzkumné ústavy. Současně jsme masivně digitalizovali řadu agend – téměř kompletní digitalizací prošly sociální dávky, důchody, katastr nemovitostí či byla rozšířena elektronická EZKarta, kde lze nově získat např. přehled o prodělaných očkováních.

Tyto naše kroky dohromady vytvořily výrazně příznivější prostředí pro podnikání, než jaké jsme přebírali od předchozí vlády. Naše opatření snížila administrativní náklady a uvolnila podnikatelům kapacity, aby mohli méně papírovat a více vyrábět.

Bezpečnost a veřejná správa

Kde jsme začínali

Naše vláda přebírala Českou republiku v kontextu dramaticky se zhoršující bezpečnostní situace, která se naplno projevila už v následujících měsících po našem nástupu. Ruská invaze na Ukrajinu v únoru 2022 znamenala radikální změnu bezpečnostního prostředí pro Česko i pro celou Evropu. Česká politika dlouhodobě podceňovala obranné výdaje, které se pohybovaly kolem jednoho procenta HDP, nejvýše 1,4 % HDP, což bylo výrazně pod stanoveným závazkem NATO (který pracoval s minimálně 2 % HDP). Česká republika tak figurovala mezi státy, které svůj slib vůči NATO dlouhodobě nesplňovaly, přestože byla členem Aliance už téměř tři desetiletí.

O něco lépe jsme na tom byli z hlediska domácí bezpečnosti. Bezpečnostní situace v zemi byla obvykle hodnocena jako dobrá, s nízkou hladinou násilné trestné činnosti ve srovnání s evropským průměrem. Česká republika se tradičně řadila mezi bezpečné země Evropy, a to se odrazilo i ve velmi dobrém umístění v různých mezinárodních indexech. Registrovaná kriminalita se dlouhodobě pohybovala na přijatelné úrovni, přestože

se v některých segmentech začínala objevovat vážná varování (zejména v oblasti nelegální migrace).

V tomto ohledu jsme těžili ze své výhodné geografické polohy uprostřed Evropy, ale samozřejmě to neznamenalo automatickou ochranu před všemi nastupujícími hrozbami. Domácí bezpečnostní síly (Policie ČR, záchranné sbory) byly dlouhodobě podfinancované, což se odráželo na jejich omezených personálních i materiálních kapacitách.

Zvyšování bezpečnosti země: plnění závazků vůči NATO a modernizace obrany

Naše vláda na rostoucí rizika okamžitě reagovala zvýšením obranných výdajů. Už v roce 2024 jsme dosáhli na hodnotu 2,08 % HDP. V absolutních číslech to v roce 2024 znamenalo vyčerpání 166,8 miliardy korun na obranné výdaje, což zahrnovalo nejen rozpočet Ministerstva obrany (159 miliard korun), ale také výdaje dalších institucí státu sloužících k obraně naší země. Poprvé po zhruba dvaceti letech jsme překročili zmíněnou 2% hranici a začali plnit stěžejní závazek vůči NATO. Nutnost plnit tento závazek jsme vložili i do legislativy, aby jím byly vázány i další vlády.

O obraně jsme poprvé po dlouhé době začali uvažovat systémově a komplexně. Zahájili jsme zejména ambiciózní program modernizace Armády ČR. Vláda schválila v roce 2023 nákup 24 nadzvukových letounů F-35A Lightning II, což byl nejnákladnější obranný nákup v novodobé historii Česka. Smlouva byla podepsána v lednu 2024 a celková hodnota dodávek byla přibližně 150

miliard korun. První letouny Česká republika převezme v roce 2030, do roku 2035 pak všechny dosáhnou operační připravenosti. Letouny F-35A nahradí dosud pronajímané švédské stíhačky Gripen a také stárnoucí podzvukové letouny L-159. Česká republika si tím zajistí vzdušnou obranu na desítky let dopředu.

Druhou klíčovou součástí modernizace pozemních sil bylo objednání 246 švédských bojových vozidel pěchoty CV90. Toto rozhodnutí jsme udělali v květnu 2023, následně byla podepsána smlouva za 59,7 miliardy korun. Vozidla CV90 jsou moderní, v praxi vyzkoušená pásová bojová vozidla, která spojují nejmodernější techniku (senzory, komunikační systémy, špičkové vybavení) s odolným pancéřováním a ověřenou konstrukcí. Vozidla v sedmi verzích (bojová, velitelská, průzkumná, ženijní, dělostřelecká, vyprošťovací a zdravotnická) budou do Česka postupně přijíždět od roku 2026 do roku 2030.

Třetím rozsáhlým nákupem pro českou armádu bylo 44 bojových tanků Leopard 2A8, které pořizujeme společně s dalšími státy prostřednictvím německého tendru. Zajistíme si tak moderní těžkou pozemní techniku, která je nezbytná pro plnění spojeneckých povinností v rámci NATO, a to za totožných podmínek, jaké má Německo i další země.

Součástí komplexní modernizace obrany byla také strategie výstavby takzvané těžké pozemní brigády, kterou se naše země zavázala vybudovat jako svůj příspěvek k obranné schopnosti NATO. Vozidla CV90, tanky Leopard a moderní logistika spolu tvoří dobře propojený celek, který významně zvyšuje naši schopnost ubránit se v moderní pozemní bitvě.

Vždy jsme současně dbali o to, aby velká část těchto nákupů prospívala domácímu průmyslu a aby výrazná část financí investovaných do obrany zůstala v naší ekonomice. Celých 96

% obranných zakázek rezortu bylo proto uzavřeno s podílem českého obranného průmyslu. Nákup letounů F-35 zahrnoval mimo jiné průmyslovou spolupráci ve výši 15,3 miliardy korun, která vytvoří pracovní místa a bude pro naše firmy obrovským přínosem. Nad rámec našich nákupů získala Česká republika díky podpoře Ukrajiny také 28 tanků Leopard od německé vlády a 8 vrtulníků Venom a Viper od vlády Spojených států.

Personální posílení ozbrojených sil

Jedním z kritických problémů, s nimiž se česká armáda dlouhodobě potýkala, byl nedostatek vojáků. V prosinci 2021 Armádě ČR scházelo asi 6 000 vojáků k tomu, aby dokázala plnit všechny své úkoly. Ruská invaze na Ukrajinu navíc dramaticky zvýšila požadavky NATO na stavy vojenského personálu členských států. V souladu s novými cíli výstavby schopností 2025, které Aliance schválila, na nás v tomto ohledu byly kladeny zvýšené nároky.

Abychom nepřicházeli o zkušené vojáky a motivovali nové zájemce, iniciovali jsme zásadní nárůst platů v armádě. Vojákům se od roku 2021 zvýšily platy o 34 %, průměrně o víc než 17 000 korun (z 51 500 Kč v roce 2021 na 69 200 Kč od roku 2026). Vedle základního platu se zvýšily i další složky včetně stabilizačních příspěvků určených k udržení speciálně školených profesionálů.

Díky tomu armáda v roce 2025 přijala víc než 2 300 nových vojáků, což byl největší počet nově přijatých v novodobé historii České republiky. Překonal dokonce původní rekrutační cíl (2 100 osob). Na rok 2026 si armáda stanovila podobně ambiciózní cíl 2 250 nových profesionálních vojáků. Takto dobrých čísel se nám podařilo dosáhnout nejen zvýšením mezd a návratových bonusů, ale také pomocí nových právních opatření (novela zákona

o vojácích z povolání) a také díky kampani, která zdůrazňovala důležitost vojenské služby.

Souběžně s tím jsme zvyšovali i ohodnocení policistů. Policejní platy se od roku 2021 zvýšily z průměrných 48 600 korun na 62 500 korun (vyplácených od ledna 2026), tedy o víc než 13 900 korun. Zvýšení bylo obzvláště viditelné u začínajících policistů, jejichž příjem nově přesáhne 43 500 korun.

Růst ohodnocení bezpečnostních pracovníků byl nezbytný pro udržení jejich konkurenceschopnosti na pracovním trhu, kde roste poptávka po kvalifikovaných zaměstnancích. Zabránili jsme tak také nežádoucímu odchodu zkušených profesionálů z bezpečnostních sborů.

Zvládnutí migrační vlny: největší uprchlická krize od druhé světové války

Ruská invaze na Ukrajinu evropským zemím nepřinesla jen nebývale vysoká bezpečnostní rizika, ale také masivní uprchlickou krizi, která v poválečné historii neměla obdoby. Dosavadní krizové plány byly stavěny na maximální migrační vlnu 20 000 osob měsíčně – po vypuknutí konfliktu k nám však přicházelo 20 000 osob denně! Tedy třicetinásobně víc, než na co byla Česká republika formálně připravena.

Vzhledem k počtu obyvatel jsme se rychle stali zemí s největším počtem ukrajinských uprchlíků na hlavu, jejich počet několikrát překročil hranici 5 % naší populace. Postupem času jsme pomohli víc než 500 000 uprchlíků, velmi často dětem, seniorům a osobám se zdravotním postižením, které buď nemohly pracovat, nebo to pro ně bylo extrémně komplikované.

Přesto se nám všem – státním institucím, krajům, integrovanému záchrannému systému a stovkám tisíc dobrovolníků – podařilo situaci zvládnout. Nemuseli jsme stavět uprchlické tábory, které s sebou přinášejí řadu problémů, vyhnuli jsme se masivním sociálním konfliktům i zhoršení bezpečnostní situace v zemi. Vláda v reakci na uprchlickou krizi přijala sedm zákonů, které se přímo dotýkaly podmínek pobytu ukrajinských uprchlíků, aby se mohli co nejrychleji začlenit do pracovního trhu i do naší společnosti.

Usilovali jsme o to, aby co nejvíce uprchlíků mělo možnost rychle začít pracovat. Zatímco v počátečním období byla jejich zaměstnanost nízká a mnozí měli jen minimální příjmy, postupem času se to výrazně zlepšilo. Dnes v Česku pracuje přes 170 000 uprchlíků z Ukrajiny, což je podle aktuálních dat z roku 2025 asi 80 % těch, kteří mohou pracovat. Dvě třetiny z nich přitom pracují víc než 30 hodin týdně, tedy na plný pracovní úvazek.

Na českou ekonomiku měl příchod pracovní síly z Ukrajiny významný dopad. Uprchlíci přinášejí do státního rozpočtu přibližně 30 miliard korun ročně na daních a odvodech (zatímco výdaje na péči o ty, kteří pracovat nemohou, jsou poloviční). Ukrajinští uprchlíci se tedy stali čistými přispěvateli do státního rozpočtu. Podle posledních dat z listopadu 2025 už tito lidé vrátili na odvodech a daních téměř 80 miliard korun.

Boj proti nelegální migraci: účinná opatření

Naprosto odlišnou výzvu, než byla integrace uprchlíků z Ukrajiny, představoval problém nelegální migrace. Od léta 2022 jsme

zaznamenávali zvýšené počty nelegálních migrantů přicházejících tzv. západobalkánskou trasou, zejména od Sýrie, Turecka, Bangladéše a dalších asijských zemí. V roce 2022 počty těchto lidí na našem území vzrostly o 1 643 %, celkem bylo odhaleno 21 852 osob.

V reakci na tuto situaci vláda 29. září 2022 rozhodla o zavedení dočasných kontrol na celé hranici se Slovenskem. Toto opatření jsme původně zavedli na deset dní, ale nakonec jsme jej opakovaně prodlužovali až do 4. února 2023. V rámci těchto kontrol bylo prověřeno přes tři miliony osob, zamítnuto 2 545 vstupů, zadrženo přibližně 10 000 migrantů a odhaleno 141 podezřelých převaděčů. Významně jsme tím narušili provoz na převaděčských trasách a stabilizovali situaci v Česku.

V legislativní oblasti naše vláda připravila novelu zákona o azylu, která mj. zavedla lepší kontrolu pobytu, zajistila rychlejší vyhošťování odmítnutých žadatelů nebo omezila podávání žádostí o azyl u osob, které se tím snaží vyhnout vyhoštění. Zpřísnění migrační politiky jsme aktivně prosazovali i na evropské úrovni. I díky nám Evropská komise představila aktualizovaný seznam bezpečných zemí, který nově zahrnuje Bangladéš, Kolumbii, Egypt, Indii, Kosovo, Maroko a Tunisko. Efektivně se tak snížil počet osob s nárokem na udělení azylu v EU.

Výsledky těchto opatření byly jednoznačné. Počet nelegálních migrantů v České republice klesl v roce 2024 o 31,9 %, celkově bylo zjištěno 9 461 osob. Ještě výraznější byl útlum tranzitní nelegální migrace přes české území, která klesla o víc než 91 % (v roce 2024 bylo odhaleno pouze 420 tranzitních migrantů oproti tisícům v předchozích letech). Na západobalkánské trase počet migrantů poklesl o 72 %.

Příprava obyvatelstva na mimořádné situace: Cell Broadcast a povodně 2024

Naše vláda si uvědomovala, že kvůli rostoucí nejistotě a klimatickým změnám musíme lépe připravit občany i záchranné složky na krize a mimořádné situace. Jedním z klíčových opatření bylo v tomto směru zavedení systému Cell Broadcast pro hromadné varování obyvatel.

Systém umožňuje během několika sekund odeslat varovnou zprávu všem mobilním telefonům v ohrožené oblasti. Zpráva obsahuje nejdůležitější informace a konkrétní pokyny, co dělat. V porovnání s tradičními sirénami, které pokrývají velké území, ale s omezeným sdělením o povaze hrozby, poskytuje Cell Broadcast mnohem cílenější a srozumitelnější varování. Bezpečnostní rada státu schválila záměr výstavby systému v listopadu 2024, vláda jej následně schválila v květnu 2025, na což navázaly práce související s pořízením a zavedením systému, které budou trvat 12–18 měsíců od vypsání veřejné zakázky. Jeho vybudování si vyžádá investici zhruba 100 milionů korun na straně státu a asi 135 milionů korun u mobilních operátorů. Roční náklady na provoz pak dosáhnou 51 milionů korun.

Zátěžová zkouška krizového systému, ukazující, jak jsme připraveni na mimořádné situace, však přišla ještě před zavedením systému Cell Broadcast. V září 2024 zasáhly Českou republiku ničivé povodně, které způsobily největší škody v Moravskoslezském a Olomouckém kraji. Díky včasným predikcím Českého hydrometeorologického ústavu jsme se na ně mohli v co největší míře včas a dobře připravit, a minimalizovat tak jejich dopady na občany a jejich majetek.

Během povodní skvěle zafungovaly krizové štáby i celý integrovaný záchranný systém. Do záchranných a likvidačních prací bylo nasazeno přibližně 4 000 vojáků, 26 815 hasičů a tisíce policistů a dobrovolníků.

Na základě všech možných krizových situací i vyhodnocení průběhu povodní Ministerstvo vnitra následně připravilo příručku „72 hodin", která má posílit veřejné povědomí o mimořádných situacích. Příručka, která byla rozeslána do všech poštovních schránek obyvatel v celé zemi, přehledně informuje o tom, jak se na krizové situace co nejlépe připravit. Povědomí o tom, jak v které neobyčejné situaci nejlépe jednat, lépe ochrání zdraví a životy občanů i jejich majetek.

Lepší fungování veřejné správy a samosprávy: demokratické reformy a efektivita

Naše bezpečnost a celková efektivita státu přímo závisí na fungování veřejné správy a samosprávy, proto jsme této oblasti věnovali vysokou pozornost. Velmi důležitým krokem bylo v tomto kontextu zavedení korespondenční volby pro české občany žijící v zahraničí.

To bylo něco, co Česká republika svým krajanům dlouhodobě dlužila. Pokud chtěli volit, museli se osobně dostavit na zastupitelské úřady, často vzdálené stovky i tisíce kilometrů. Tuto situaci jsme napravili zavedením korespondenční volby, kterou lze nově využít ve volbách do Sněmovny, při volbě prezidenta republiky a ve volbách do Evropského parlamentu. Poprvé bylo možné takto hlasovat už ve sněmovních volbách 2025, kdy odevzdání hlasu poštou využily desítky tisíc občanů.

Vláda také nastavila přesnější pravidla pro kandidaturu i volbu prezidenta republiky, což znamenalo konec nejasností v možné současné podpoře více prezidentských kandidátů od stejných poslanců a senátorů. Tato opatření přispěla k posílení legitimity a transparentnosti národních demokratických institucí.

V oblasti místní a regionální samosprávy vláda výrazně podpořila meziobecní spolupráci. Využili jsme při tom institut společenství obcí či institut „létajícího úředníka", zavedli jsme možnost distančního jednání zastupitelstev nebo objektivního odměňování zastupitelů na základě statistických dat. Všechny tyto úpravy byly součástí novely tří zákonů o obcích, krajích a hlavním městě Praze. Česká republika má jeden z největších počtů obcí na počet obyvatel na světě, lepší meziobecní spolupráce je tak prvním krokem pro zlepšení fungování a snížení nákladů na chod samosprávy.

Meziobecní spolupráce pomůže lépe se rozvíjet a efektivněji připravovat aktivity například v oblastech, jako je péče o seniory, zajišťování školní i předškolní docházky, řešení odpadů či dopravních služeb. Menší obce se budou moct lépe a levněji vypořádat s administrativou, aniž by musely přijímat nové úředníky.

Současně jsme pootevřeli státní službu zkušenostem z praxe a ze zahraničí: Umožnili jsme přijímání zkušených odborníků z praxe, které nemají vysokoškolské vzdělání (například v oblasti IT). Absolventům univerzit z EU se zjednodušilo uznávání jejich diplomů, nově se obejdeme bez složitých nostrifikačních procedur. Jsou to kroky směrem k větší konkurenceschopnosti státní služby.

Pokles kriminality a zvýšení bezpečnosti

Komplexní kroky, které jsme podnikli v oblasti vnitřní i vnější bezpečnosti, se projevily i v mezinárodních indexech. V roce 2025 bylo Česko hodnoceno jako vůbec nejbezpečnější země ve střední a východní Evropě, daleko před našimi sousedy (Německo bylo 20., Slovensko se dostalo na 28. a Polsko na 36. místo).

V roce 2024 poklesla registrovaná kriminalita v České republice v porovnání s předchozím rokem o 4,5 %. Na území České republiky bylo zaregistrováno 173 322 trestných činů, meziročně o 8 096 méně. Celková objasněnost (s dodatečně objasněnými skutky) dosáhla 54,7 %.

Pozitivní vývoj vykazoval rovněž boj proti kybernetické kriminalitě, kde počet přečinů poklesl o 5,6 %. Povedlo se také odhalit spojení Čínské lidové republiky s kybernetickými útoky na síť Ministerstva zahraničí v roce 2022. Pokles kyberútoků byl do značné míry důsledkem intenzivní prevence ze strany Policie ČR, Ministerstva vnitra ČR, NÚKIB a dalších institucí. Vzhledem k nárůstu digitálních technologií v každodenním životě byl tento pokles určitě dobrou zprávou.

Důstojný život

Kde jsme začínali

V prosinci 2021 na tom česká společnost nebyla moc dobře. Po dvou letech proticovidových opatření byla společnost psychicky velmi vyčerpaná. Došlo také k poklesu reálných mezd obyvatel kvůli inflačnímu šoku a kupní síla domácností se výrazně snížila. Průměrnou hrubou měsíční mzdu ve výši 37 800 korun výrazně znehodnocovala rostoucí inflace. Minimální mzda byla v roce 2021 ve výši 15 200 korun, což vůbec neodpovídalo razantnímu zvýšení nákladů na bydlení, energii a další základní potřeby. Důchody se pohybovaly na průměrné úrovni 15 400 korun, takže senioři čelili skutečnému propadu kupní síly a nebylo jisté, zda si zachovají možnost důstojného života.

Zdravotnictví se potýkalo s dlouhodobými strukturálními problémy – s chronickým nedostatkem lékařů a zdravotnických pracovníků, navíc extrémně vyčerpaných covidovým obdobím, zvlášť ve vybraných regionech a oborech. Řada léků měla omezenou dostupnost – jednak vlivem poškození dodavatelských řetězců po pandemii, jednak kvůli nepředvídatelnému financování zdravotní péče, které komplikovalo každoroční jednání

státu s pojišťovnami o výši úhrad. Péče o malé děti byla často nedostupná nebo velmi drahá, což rodičům výrazně omezovalo možnost najít si práci. Sociální systém byl celkově zastaralý, nepříliš účinný a závislý na zbytečné byrokracii.

Kulturní a vzdělávací instituce dlouhodobě trpěly nedostatečným financováním a nejistou veřejnou podporou. Věda a výzkum tradičně patřily k oblastem, na něž stát při rozdělování peněz myslel až na posledním místě. Důsledky byly očekávatelné – odcházení vědeckých pracovníků do zahraničí či relativně pomalé inovace v českých firmách.

Důstojné mzdy a návaznost na ekonomický růst

Naše vláda se soustředila na to, abychom co nejrychleji pomohli ČNB snížit inflaci, obnovili růst a zvýšili reálné mzdy, aby se domácnosti mohly vrátit na předpandemickou životní úroveň a vrátil se jim pocit jistoty. Průměrná hrubá měsíční mzda za dobu naší vlády vzrostla z 37 800 korun v roce 2021 na 49 229 korun v roce 2025, tedy o 30,2 %. Po zohlednění inflace, která kulminovala v roce 2022 a následně se ji podařilo vrátit na obvyklé hodnoty, dosáhly reálné mzdy ve druhém čtvrtletí 2025 meziročního reálného růstu 5,3 %. To znamená, že se příjmy nezvyšují jen nominálně a že domácnosti na konci tohoto funkčního období znovu těží z rostoucích reálných příjmů.

Za obzvlášť důležité opatření považuji nastavení jasného mechanismu pro automatický růst minimální mzdy, která se dnes odvíjí od průměrné mzdy (prostřednictvím valorizačního koeficientu). Minimální mzda se zvýšila z 15 200 korun v roce 2021 na

20 800 korun v roce 2025, tedy o 37 %. Vláda se přitom zavázala, že minimální mzda postupně poroste na úroveň 47 % průměrné mzdy v roce 2029, což byl krok k dlouhodobě předvídatelným a důstojným příjmům pro nejnižší příjmové skupiny – např. pro pracovníky ostrahy, údržbáře nebo pomocníky v hospicích. Už v roce 2026 se minimální mzda takto zvýší na 22 400 korun. Vyšší minimální mzda zároveň uspoří státu peníze vydávané na sociální dávky pro tyto lidi, aniž by měla negativní dopad na úroveň nezaměstnanosti, která je v ČR dlouhodobě jedna z nejnižších v celé EU.

Zvýšení důchodů a dlouhodobá udržitelnost penzijního systému

Seniorům se postupně zvyšovala penze v souladu s ekonomickým růstem a inflačním vývojem. Průměrný starobní důchod se zvýšil z 15 400 korun v roce 2021 na 21 840 korun v lednu 2026, což představuje nárůst o 41,8 %. Podobně jako v případě mezd i valorizace penzí přesáhla růst inflace, takže si důchodci polepšili reálně, ne jen v nominální výši. Zatímco v roce 2021 dosahoval průměrný důchod cca 40 % průměrné mzdy, v roce 2024 už to bylo téměř 45 % průměrné mzdy. Na seniory tak měla inflace nejnižší dopad z celé společnosti.

V roce 2024 jsme schválili zvlášť důležitou reformu penzijního systému, která zavedla postupné zvyšování důchodového věku na maximálně 67 let, upravila výpočet nově přiznávaných penzí na bázi zvýšené solidarity a zajistila, že důchodový účet bude v přebytku již v roce 2026. Bez těchto změn by se důchodový systém v roce 2050 ocitl v propadu až 350 miliard korun. Systém stojí na zdravých základech a je dlouhodobě udržitelný, což při-

náší větší jistotu důstojné penze všem generacím. Splnili jsme tak závazek, o kterém předchozí vlády pouze mluvily a nebyly jej schopné naplnit.

Podpora rodin s dětmi a rozšíření předškolní péče

Další prioritou naší vlády byla podpora rodin s dětmi. Kvalitní péče o malé děti totiž není jen sociální opatření, ale i klíčový předpoklad toho, aby především ženy mohly snadněji spojit rodinný a profesní život. Tato podpora zahrnovala zvýšení rodičovského příspěvku o 50 000 korun na 350 000 korun, a tedy lepší finanční polštář v době náročné péče o malé dítě.

Rodiny s dětmi mohou těžit z ambiciózního rozšíření kapacit předškolní péče: Investovali jsme 8 miliard korun do 515 dětských skupin, v nichž tak vzniklo 8 500 nových míst. Dětské skupiny fungují flexibilněji než tradiční jesle nebo mateřské školy, často se provozují v domácnostech či v menších firmách a skvěle vyplňují poptávku pracujících rodičů.

Další novinkou je garance místa ve školce pro děti od tří let a zároveň povinnost obcí finančně přispívat na péči v předškolních zařízeních, pokud nemohou nabídnout kapacitu ve vlastních školkách. Vytvořili jsme tak robustnější systém, v němž mají rodiče větší jistotu, že se pro jejich dítě najde místo. Zároveň jsme zavedli nižší odvody na sociální pojistné za zkrácené úvazky, které velmi často využívají právě rodiče malých dětí.

Ve velmi obtížném roce 2022, v době prudce rostoucí inflace a rostoucích cen energií jsme navíc přijali mimořádné sociální opatření v podobě jednorázového příspěvku 5 000 Kč na dítě pro

rodiny s nižšími příjmy. Byl to způsob, jak v době krize zmírnit tlak na nejzranitelnější skupiny obyvatel.

V zákoníku práce vláda zakotvila právo na návrat na stejné pracovní místo po rodičovské dovolené (do dvou let věku dítěte). Rodiče tím opět získali o něco větší jistotu, že je narození dítěte nebude příliš oslabovat v profesní kariéře.

Reforma sociálních dávek a elektronizace sociálního systému

Komplexní, rozsáhlou reformu si vyžádal dlouhodobě zastaralý a rigidní sociální systém. Vláda sloučila čtyři stávající dávky (příspěvek na bydlení, přídavek na dítě, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení) do jedné tzv. „superdávky", kterou si navíc žadatel může vyřídit online. Pro občany to znamená zásadní zjednodušení, sbírání méně dokumentů a možnost vše vyřídit bez cesty na úřad.

Nový zákon ale především zvyšuje kontrolu a zavádí přísnější pravidla pro posuzování nároku na sociální dávky, včetně majetkového testu, a zvyšuje motivaci k pracovní aktivitě. Snížili jsme tak riziko zneužití systému a motivujeme ty, kdo mohou pracovat, aby nezůstávali zbytečně závislí na státní podpoře.

Klientská zóna Jenda, centrální portál pro komunikaci občanů se státem v sociálním systému, zatím přivítala 620 000 uživatelů, z nichž 41 000 si stáhlo mobilní aplikaci. Podáno bylo zatím 550 000 žádostí. Zcela online lze vyřídit rodičovský příspěvek, přídavek na dítě, příspěvek na bydlení a podporu v nezaměstnanosti, nebo dokonce požádat o starobní důchod a od října 2025 přibyla i již zmíněná „superdávka". Od roku 2026 bude dále za-

vedeno jednotné měsíční hlášení zaměstnavatelů, které nahradí 25 dosavadních formulářů, což zásadním způsobem sníží administrativu ve firmách.

Stabilizace financování zdravotnictví a automatická valorizace

V oblasti zdravotnictví jsme zavedli automatickou valorizaci plateb za státní pojištěnce, která zajistila stabilitu, transparentnost a předvídatelnost financování celého zdravotnického systému. Skončilo každoroční dohadování a nejistota, kolik peněz budou mít pojišťovny k dispozici následující rok. Meziročně tak pojišťovny získají jen za státní pojištěnce o 4,5 miliard Kč navíc (2026/2025), o další miliardy si přilepší díky rostoucím mzdám zaměstnanců a vyšším ziskům podnikatelů.

Dalším novým opatřením je automatické hlídání ochranného limitu doplatků na léky. Pokud pacient při nákupu léků přesáhne stanovenou částku (například 500 korun ročně pro seniory nad 70 let), automaticky je přestává doplácet. Lékárna tento doplatek automaticky dostane od pojišťovny.

Zvýšení počtu lékařů a zdravotníků

Začali jsme také řešit problém nedostatku zdravotníků, zejména v odlehlých regionech. Na konci roku 2023 jsem se zástupci mladých lékařů dosáhl dohody o zvýšení jejich platů (růstu základního platu lékařů po atestaci o 15 000 korun), abychom zpomalili odcházení mladých lékařů do zahraničí a zvýšili jejich motivaci k dalšímu vzdělávání.

Novela zákona o veřejném zdravotním pojištění zavedla možnost, aby zdravotní pojišťovny poskytovaly stipendia pro studenty a lékaře v předatestační přípravě – jak v nedostatkových oborech, tak regionech s omezenou dostupností péče. Zároveň jsme vysokým školám usnadnili cestu k pravidelným příspěvkům na navýšení počtu studentů zdravotnických oborů. Odhadujeme, že to do roku 2037 vytvoří 22 000 absolventů navíc. Situace s dostupností lékařů se začíná mírně zlepšovat u praktických lékařů pro dospělé, kde klesá jejich průměrný věk, nicméně u dalších oborů se zlepšení může projevit až po několika letech a po přijetí dalších nutných opatření.

Zlepšení dostupnosti léků a opatření proti výpadkům dodávek

Globální problémy s dodávkami léků, které začaly během pandemie a protáhly se na několik let, vyžadovaly razantní legislativní reakci. Vláda už v roce 2022 prosadila možnost mimořádné úhrady léků neregistrovaných v České republice, což nám pomohlo zajistit například statisíce balení antibiotik v době, kdy byly tradiční dodavatelské kanály zablokované.

Novela zákona o léčivech zavedla nové povinnosti pro výrobce, distributory, Státní ústav pro kontrolu léčiv i lékárny. Ti všichni se musejí podílet na řízení zbytkových zásob, aby se případné výpadky dodávek co nejméně dotkly pacientů. Je zakázáno vyvážet do zahraničí léky s omezenou dostupností a za obcházení tohoto zákazu hrozí přísné pokuty. Pacienti jsou navíc lépe informováni díky mobilní aplikaci eRecept, kde si mohou přímo ověřit dostupnost důležitých léků. Vláda zlepšila koordinaci s distributory, lékárnami a regulačními

orgány, takže je většina léků dostupnější a případné výpadky jsou nahraditelné snadněji než dřív.

Prevence a screening: nové programy

Včasné odhalení nemoci výrazně zvyšuje šance na úspěšnou léčbu. Za naší vlády byly spuštěny tři nové screeningové programy: screening rakoviny plic, prostaty a výdutě břišní aorty. Zároveň se rozšířil novorozenecký screening o testy na SMA (spinální muskulární atrofii) a SCID (těžkou kombinovanou imunodeficitu), tedy na závažná onemocnění, na něž lze při včasném rozpoznání nasadit záchrannou terapii.

V boji proti viru HPV Česká republika rozšířila bezplatné očkování na věkovou skupinu 11–15 let, což je klíčový krok v prevenci rakoviny děložního čípku – druhého nejčastějšího nádorového onemocnění žen v EU. Vedle toho jsme posílili stávající screeningové programy na rakovinu kolorekta, prsu a děložního hrdla.

V oblasti prevence jsme se zaměřili na podporu zdravého životního stylu a detekci rizikových stavů. Stát proočkoval statisíce lidí proti černému kašli a zavedl nové národní strategie v oblasti kardiovaskulární prevence a onkologické péče.

Digitalizace zdravotnictví a rušení zbytečné byrokracie

Dlouhodobou strategií naší vlády byla postupná elektronizace zdravotnictví. Díky novele o elektronizaci zdravotnictví bude Česká republika od roku 2026 měřit čekací doby na zdravotní

výkony prostřednictvím eŽádanek. Rozšířená elektronická zdravotní karta zjednodušuje přístup k údajům o péči i očkování a umožňuje snadnější objednávání na lékařské vyšetření.

Systematicky jsme odstraňovali zbytečnou byrokracii. Zrušily se potravinářské průkazy a povinné lékařské prohlídky u nerizikových profesí. Zdigitalizovala se řada hlášení, která se dosud podávala na papíře.

Zásadním posunem v digitalizaci se stalo propojení zdravotních a sociálních dat mezi Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem práce a sociálních věcí. Stát díky tomu získal přesnější data pro lepší plánování svých služeb – například kapacit v sociálních zařízeních a dalších opatření na podporu seniorů a osob se zdravotním postižením.

Flexibilnější trh práce

Prosadili jsme největší revizi zákoníku práce za několik volebních období s cílem zlepšit jeho flexibilitu, a tedy jednodušší vytváření nových pracovních míst. Do zákoníku práce jsme jasně zakotvili práci na dálku (home office), která se v Česku od pandemie covidu podstatně rozšířila, ale fungovala bez dostatečné právní opory.

Zaměstnavatelé dostávají slevu na pojistném za zkrácené úvazky rodičů a osob starších 55 let, což udržuje na pracovním trhu ohrožené skupiny zaměstnanců. Vláda také přijala zákon o integračních podnicích, který podporuje zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

Upravili jsme podmínky zkušební doby pro nové zaměstnance, kterou je teď možné prodloužit až na čtyři měsíce, což je výhod-

né pro zaměstnance i zaměstnavatele. V zájmu rychlejších změn zaměstnání (a tedy vyšší flexibility pracovního trhu) se zároveň zkrátila výpovědní lhůta, která se nyní vypočítává od dne doručení výpovědi, nikoli od následujícího měsíce.

Upravili jsme také podporu v nezaměstnanosti, která v prvních měsících může dosáhnout až 80 % předchozí mzdy – a to i při dobrovolné změně zaměstnání. Díky tomu lidé snáze hledají nové uplatnění, protože jsou lépe finančně chráněni v období přechodu do nové práce. V případě rekvalifikace mohou také využít příspěvek až 50 000 korun.

Příspěvky na péči a sociální služby

Důležitým krokem bylo zvýšení příspěvků na péči, které pomáhají lidem závislým na pomoci někoho jiného. Zvýšení o 7 800 korun u nejvyššího stupně závislosti významně pomáhá lidem s vážným zdravotním postižením nebo seniorům, kteří jsou odkázáni na celodenní péči.

Celkový dopad na kvalitu života

Kombinace zvýšení mezd (o 30 %), zvýšení minimální mzdy (o 37 %), zvýšení důchodů (o 42 %), rozšíření péče o malé děti, zlepšení zdravotnictví a digitalizace sociálního systému představuje komplexní a cílený přístup ke zvyšování kvality života českých občanů. Reálné mzdy po období vysoké inflace znovu vzrostly, rodiny s dětmi mají větší podporu, senioři mají vyšší důchody a české zdravotnictví je celkově stabilnější a dostupnější.

Zdravá krajina

Kde jsme začínali

Klimatické změny se projevují stále intenzivněji – častější suchá období střídají prudké deště a lokální povodně. Česká krajina do velké míry ztratila svou přirozenou odolnost. Na vině jsou desítky let intenzivního zemědělského hospodaření, odvodňování mokřadů, napřimování vodních toků a odstraňování přirozených prvků, jako jsou remízky, stromořadí či mokřady.

Zemědělská politika byla donedávna nastavena ve prospěch velkých agrárních koncernů, které těžily z plošných dotací. Bez ohledu na jejich dopad na krajinu a malé farmáře. Kvalitu vzduchu a vody oslabovala slabá regulace průmyslových emisí i chybějící průběžný monitoring znečišťovatelů. Ochranu vzácné přírody dlouhodobě brzdily zamrzlé projekty chráněných území. Typickým příkladem jsou lužní lesy na soutoku Moravy a Dyje, které na celoplošnou ochranu čekaly už od poloviny minulého století.

Energetická transformace směrem k obnovitelným zdrojům postupovala pomalu a s mnoha právními překážkami. Zemědělci

nemohli kombinovat hospodaření na půdě s výrobou elektřiny, což zbytečně bránilo rozvoji agrovoltaiky. Domácnosti se potýkaly s vysokými náklady na vytápění a nedostatečnou energetickou účinností budov.

Podpora malých a středních zemědělců místo velkých agrokoncernů

Naše vláda zásadně změnila systém zemědělských dotací, aby více směřovaly k malým a středním farmám namísto velkých agrokoncernů. Schválili jsme Strategický plán Společné zemědělské politiky s výraznou redistribucí prostřednictvím tzv. platby na první hektary ve výši 23 %, dále s důrazem na „ekoplatby" a cílené investice do šetrných technologií. Celkově jde o finanční rámec přibližně 200 miliard korun pro české zemědělství během programového období. Jeho součástí je také 10 miliard korun do roku 2027 na technologie šetrné k přírodě, zvířatům a krajině, aby se menší farmy snáze modernizovaly bez intenzivního použití chemických prostředků.

Do konkrétních odvětví směřují cílené intervence. Vyčlenili jsme například 3,7 miliardy korun na zlepšení podmínek chovu hospodářských zvířat a 600 milionů korun na modernizaci vinic do roku 2027. Podpora místních akčních skupin ve výši téměř 5 miliard korun do roku 2027 posiluje regionální projekty a krátké dodavatelské řetězce. K udržení výroby na venkově přispívají také sektorové programy, jako je každoroční program pro včelařství s rozpočtem 110 milionů korun.

Pro hladký chod menších farem je klíčová také dostupnost pracovní síly. Proto jsme nastavili kvóty dlouhodobých víz na

1 000 cizinců ročně pro sezónní práce v zemědělství, potravinářství a lesnictví. Ministerstvo zemědělství současně investuje do vzdělávání – 350 milionů korun do roku 2028 do vybavení středních a vyšších odborných škol zaměřených na zemědělství a 1 miliarda korun do výzkumu v oblastech bioekonomiky a chytrého zemědělství, což menším producentům otevírá přístup k inovacím a moderním technologiím.

Odstraňování byrokracie

Systematicky jsme snižovali administrativní zátěž zemědělců. Zde se projevil náš antibyrokratický balíček obsahující 50 opatření, která zjednodušují povinnosti v zemědělství, potravinářství i veterinárním lékařství. Patří sem rušení duplicit, sjednocování lhůt a zejména přechod z papíru na elektronickou komunikaci, kupříkladu v evidenci zvířat (online databáze v Portálu farmáře) nebo ve veterinární a plemenářské agendě (rozumnější vyšetřování masa nebo třeba digitální osvědčení při přepravě). Podobně Státní zemědělský intervenční fond rozšířil elektronické podávání a doručování dokumentů a uvolnil dosavadní úřední lhůty.

Byla omezena oznamovací povinnost v potravinářství, například u konzumních brambor, a byl snížen počet registrací pro provozovatele, kteří se zabývají pouze přepravou nebo malým maloobchodem s čerstvou produkcí. A to jsou jen některé z mnoha zlepšení.

Ochrana přírodního dědictví

Vyhlásili jsme novou chráněnou krajinnou oblast Soutok. Napravili jsme tím dlouholetý dluh ochrany unikátního území lužních lesů na jižní Moravě. Nová, už 27. chráněná krajinná oblast v Česku byla oficiálně vyhlášena 15. ledna 2025 s účinností od 1. července 2025. Předcházely tomu zhruba tři stovky jednání s obcemi, hospodáři a veřejností.

V lednu 2025 byla vyhlášena nová ptačí oblast v Krušných horách. Ve speciálním režimu už probíhá hospodaření Lesů ČR na území navrhovaného národního parku Křivoklátsko, jehož zřízení vláda iniciovala, finální projednání zákona se však zdrželo kvůli sněmovním obstrukcím.

Zcela nově je nastaven přístup k nejúrodnější půdě. Novela zákona o zemědělském půdním fondu brání výstavbě velkých hal a solárních parků na nejcennějších půdách. Novela zároveň pomocí dotací podporuje návrat cenných krajinných prvků do zemědělské půdy.

Umožnili jsme rozvoj agrovoltaiky na chmelnicích, vinicích a v sadech. Jde o instalaci solárních panelů v místech, kde zároveň probíhá růst a obhospodařovávání plodin. Zákon to nyní poprvé povoluje na víc než 70 000 hektarech půdy. Díky tomu mohou farmáři zároveň pěstovat a vyrábět elektřinu, šetřit vodu a chránit úrodu před extrémním počasím.

Čistší vzduch a voda

Případ rozsáhlé ekologické havárie na Bečvě nebyl jediný svého druhu. V letech 2013–2022 bylo evidováno 2 107 havárií na vodách, u nichž se v 966 případech nepodařilo prokázat původ znečištění. Proto jsme připravili novelu vodního zákona, která zavádí nový standard ochrany: digitální registr a kontinuální monitoring výpustí, výrazně vyšší pokuty a účinnější dohled nad podniky, které pracují s nebezpečnými látkami.

Současně jsme 300 miliony korun podpořili výstavbu domovních čistíren odpadních vod tam, kde chybí kanalizace, a podporovali jsme čištění citlivých krasových vod.

Novela zákona o ovzduší přinesla stavebním firmám povinnost minimalizovat prašnost během výstavby, obce mohou nově zavádět nízkoemisní zóny s pružnějšími pravidly a v nejbližších letech se rozšíří kontinuální měření emisí, takže od roku 2028 budeme monitorovat i zdroje v odvětvích, jako je sklářství, petrochemie a vápenky. Získaná data se budou okamžitě posílat do centrálního systému Českého hydrometeorologického ústavu. Výsledkem bude méně škodlivin v ovzduší.

Podpora energetických úspor v domácnostech

K čistšímu ovzduší i nižším účtům za energie přispěla modernizace budov a domácí energetiky díky programům Nová zelená úsporám, NZÚ Light a Oprav dům po babičce. V rámci programu Nová zelená úsporám bylo domácnostem vyplaceno 10 miliard

korun. Od roku 2021 bylo schváleno 154 tisíc žádostí v hodnotě 33 miliard. Program celkově podpořil více než 600 tisíc domácností, z toho dvě třetiny právě v našem funkčním období. Programy jsme financovali z výnosů z prodeje emisních povolenek.

Tyto programy podpořily výměnu 130 000 starých kotlů, instalaci přes 100 000 tepelných čerpadel, zateplení více než 150 000 rodinných a 10 000 bytových domů a instalaci přes 230 000 střešních fotovoltaik. Kromě toho Ministerstvo životního prostředí podpořilo více než 100 miliony energetická společenství a připravuje akcelerační zóny pro rychlejší výstavbu větrných elektráren.

Klíčovou novinkou tohoto programu je od roku 2025 možnost čerpat dotace zálohově, lidé tedy svůj projekt nemusejí platit předem z vlastních zdrojů. Tato bariéra byla dosud pro mnohé zájemce významnou překážkou. Veškeré žádosti se navíc podávají elektronicky.

Pomoc v krizových situacích: sucho, povodně, nemoci

Naše vláda musela v oblasti zemědělství a životního prostředí řešit několik vážných krizových situací a vždy je dokázala zvládnout tak, aby dopady a škody byly co nejmenší.

Silné jarní mrazy v roce 2024 způsobily jedno z největších poškození úrody za desítky let. Sklizeň, hlavně v ovocnářství, na některých místech klesla o desítky procent. Schválili jsme proto mimořádnou pomoc 539 poškozeným zemědělcům za téměř půl miliardy korun. Podpora byla financovaná z národních i unijních zdrojů.

V září 2024 zvládl stát povodňovou situaci díky včasnému varování Českého hydrometeorologického ústavu, rychlé reakci vlády, včasnému svolání ústřední povodňové komise a preventivnímu odpouštění nádrží. Následovala rychlá pomoc lidem i obcím. Vláda uvolnila obcím 40 tisíc korun na každou postiženou domácnost, celkem 806 milionů korun pro 20 146 domácností ve 154 obcích. Na obnovu pitné vody, čistíren a kanalizací šlo dalších 1,25 miliardy. Další peníze směřovaly na obnovu infrastruktury. V září 2025 pak Povodí Odry podalo žádost o stavební povolení pro dlouhodobě plánovanou přehradu Nové Heřminovy, která v budoucnu omezí povodňová rizika na řece Opavě.

Na jaře 2025 se v severozápadním Maďarsku objevila slintavka a kulhavka, která se následně rozšířila i na Slovensko. Česká vláda proto zavedla mimořádná veterinární opatření včetně dezinfekce a dočasného omezení přepravy zvířat ze Slovenska a Maďarska. Díky včasné reakci se podařilo nákaze zcela zabránit a v Česku nebyl potvrzen ani jeden případ.

Vzdělaná a kulturní společnost

Kde jsme začínali

Na začátku našeho funkčního období bylo české školství v situaci, kdy na první pohled po formální stránce solidně fungovalo, ale ve skutečnosti zaostávalo. Učivo bylo zastaralé a nabité encyklopedickými detaily. Výukové metody i podpora učitelů a ředitelů se dlouho nezměnily. Školy byly přetížené administrativou. Výsledky žáků silně závisely na tom, z jakého prostředí pocházejí. Navíc chyběli lidé v klíčových profesích – od učitelů po školní psychology.

V nejžádanějších vysokoškolských oborech chyběla místa, doktorandi byli nedostatečně placení. Systém akreditací a řízení kvality nestíhal reagovat na rychle se měnící potřeby naší společnosti. Vědu a výzkum brzdilo nepružné financování, slabé propojení s praxí a chybějící podpora strategických technologií. Kulturní instituce i veřejnoprávní média navíc dlouhodobě fungovaly s investičním dluhem a bez jistoty stabilního financování.

Svoji politiku jsme v těchto oblastech postavili na jednoduché strategii: Zvednout kvalitu vzdělávání od mateřské školy po

univerzity, stabilizovat učitelskou profesi, modernizovat vědu a výzkum a dát kultuře a médiím jasná pravidla a stabilní financování, aby měly dost prostoru pro plnění svého poslání. Nejedná se o změny, které se projeví během jednoho roku nebo volebního období, ale budou postupně nabíhat v následujících letech. Výsledkem bude kvalitnější vzdělání, které bude držet krok s moderními trendy a potřebami.

Mateřské a základní školy: modernizace obsahu vzdělávání

Vláda schválila novou verzi rámcových vzdělávacích programů (RVP) pro mateřské školy, která klade větší důraz na bezpečí, individualitu, podnětné prostředí, přirozenou zvídavost dítěte a užší spolupráci s rodinou. Chtěli jsme, aby školka nebyla jen „hlídací služba", ale opravdový začátek vzdělávací dráhy.

Současně jsme schválili revizi RVP pro základní školy, která posunula učivo směrem k dovednostem, které děti v dnešním světě nejvíc potřebují – kritickému myšlení, finanční gramotnosti, práci s informacemi, spolupráci a řešení problémů. Omezila se čistě frontální výuka a školy dostaly metodickou podporu a vzorové vzdělávací programy, aby změny neproběhly jen papírově, ale promítly se přímo do života tříd.

V první a druhé třídě se zavedlo slovní hodnocení, aby děti místo zbytečného „nálepkování" dostávaly relevantnější zpětnou vazbu. Často zneužívané odklady školní docházky jsme omezili na výjimečné, zdravotně podložené případy.

Od září 2026 bude mít každá první třída s více než 15 žáky nárok na asistenta pedagoga, což posílí individuální podporu a pomůže dětem se zvláštními potřebami. Zároveň jsme zvýšili výstupní úroveň angličtiny podle mezinárodních standardů a školy dostaly možnost kombinovat prezenční a online výuku, aby mohly účelněji pracovat s digitálním prostředím. Podle nových RVP začaly první školy učit od školního roku 2025/2026, ostatní se jimi budou řídit od následujících let.

Střední školy: digitalizované přijímačky a větší prostupnost

Vláda kompletně zdigitalizovala přijímací řízení na střední školy – zavedla elektronické přihlášky, zrušila zápisové lístky a umožnila zveřejňovat výsledky i kapacity online. Zmizela tím zbytečná administrativa, žákům i rodičům ubylo stresu, zatímco školy a zřizovatelé získali přesnější podklady pro strategické plánování. Místo dvou škol je nyní možné se hlásit rovnou na tři vybrané střední školy.

Do zákona jsme doplnili možnost kombinované výuky i na středních školách, což školám rozšiřuje možnosti moderní výuky – mohou například kombinovat prezenční a distanční vzdělávání a více zapojovat odborníky z praxe. Vláda také zavedla nový obor všeobecné lyceum, který studentům nabízí kvalitní všeobecný základ pro další studium a zároveň široké uplatnění na trhu práce. Změna reagovala na stoupající zájem o všeobecné vzdělávání a nedostatek míst na tomto typu škol.

Současně jsme zajistili větší prostupnost oborů, aby žáci mohli přecházet mezi příbuznými studijními programy bez zbytečné ztrá-

ty času a motivace. U maturity se posílila profilová zkouška, přibyly možnosti profilových prací a začaly se uznávat standardizované zkoušky (např. mezinárodní jazykové certifikáty). Maturita se tím více přiblížila požadavkům vysokých škol i zaměstnavatelů.

Významně jsme posílili duální vzdělávání, které propojuje školy s firmami a dává žákům skutečnou pracovní zkušenost už během studia. Zároveň probíhá modernizace celé oborové soustavy a příprava nových rámcových programů pro střední školy, aby lépe odpovídaly tomu, co naše ekonomika potřebuje – od techniky přes zdravotnictví až po informační technologie. V pokročilé fázi přípravy je i revize množství středoškolských oborů ze stávajících více než 250 na cca 100.

Vysoké a vyšší odborné školy: kapacity v klíčových oborech a kvalitnější doktorandi

Naše vláda zásadně zlepšila podmínky pro mladé vědce a vysokoškolské učitele. Pro doktorandy jsme prosadili garantovaný příjem ve výši alespoň 1,2násobku minimální mzdy. Díky tomu se mohou naplno věnovat výzkumu a výuce, zatímco dříve si museli různě přivydělávat, aby vůbec vyšli s penězi.

Posílili jsme autonomii Národního akreditačního úřadu (NAÚ) a rozšířili jeho působnost i na vyšší odborné školy (VOŠ), aby se kvalita napříč celým terciárním vzděláváním posuzovala podle stejných pravidel. Zavedli jsme krátké, jednoleté a dvouleté profesní programy VOŠ úzce propojené s praxí, které dokážou rychleji reagovat na rychlý vývoj pracovního trhu.

Vláda cíleně navýšila kapacity v nejkritičtějších oborech – zdravotnických, učitelských, veterinárních a psychologických. Tam všude dlouhodobě chybějí odborníci a přetrvává vysoká společenská poptávka. Zlepšili jsme tím dostupnost profesí, které jsou nenahraditelné pro kvalitní život obyvatel.

Učitelé a ředitelé: profesní růst a leadership

Změnami prochází samotná profese učitele, kterou posouváme na úroveň profesionální dráhy s motivačními možnostmi osobního rozvoje. Od roku 2022 funguje dvouleté adaptační období pro začínající učitele, během něhož pracují s podporou zkušeného kolegy-mentora.

Vznikla nová pozice sociálního pedagoga a stabilizovalo se financování školních psychologů, aby školy mohly stabilně využívat odborníky na řešení sociálních a psychických problémů. V roce 2025 vláda zvýšila tarifní platy pedagogů o 7 % a spustila program „Na učitelích záleží – 2025", který podporuje cílený profesní rozvoj učitelů.

Díky přímé pomoci od České školní inspekce a Národního pedagogického institutu a jejich společného projektu KOMPAS a tzv. střednímu článku řízení se zlepšila podpora škol. Školy tak mají k dispozici metodickou, datovou a organizační podporu přímo ve svém regionu.

Vláda zavedla kompetenční rámec pro absolventy učitelství a od roku 2024 ověřuje systém podpory pedagogických praxí, aby byli budoucí učitelé dobře připraveni a měli vlastní zkušenost z reál-

ných škol. Pro roky 2025–2027 je připraven nový systém podpory pro ředitele (tzv. „leadership pipeline“), který kombinuje kvalifikační studia, mentoring a možnosti regionálních komunit. Posouváme se tím k systematické přípravě ředitelů.

Financování školství: spravedlivější model a řízení podle dat

Od 1. ledna 2026 prosadila naše vláda nový model financování škol, který stabilizuje a zpřehledňuje celý systém. Stát nadále hradí platy pedagogů, zatímco kraje a obce přebírají nepedagogické pozice a část provozu. K tomu mají navýšené prostředky z rozpočtového určení daní.

Zavedla se také indexace škol, která rozděluje peníze podle toho, kde se škola nachází a jaké výchozí podmínky mají její žáci. Ty, které fungují v náročnějším socioekonomickém prostředí, dostávají víc peněz, aby mohly dětem vyrovnat startovní znevýhodnění a bránit prohlubování nerovností.

K modernímu řízení patří i práce s daty. Vláda proto spustila projekt IPs DATA, zřídila analytickou jednotku na MŠMT a zpřístupnila veřejnosti srozumitelné statistiky na portálu „Vzdělávání v datech“ v rámci České školní inspekce. Díky tomu se rozhodování stále více opírá o měřitelné výsledky, nikoli o dojmy či nahodilé tlaky.

Bezpečí a wellbeing ve školách: podpora duševního zdraví a moderní standardy

Zaměřili jsme se i na dlouho opomíjenou oblast bezpečí a duševního zdraví dětí a studentů. MŠMT zavedlo krizové intervenční týmy, které školám pomáhají zvládat závažné situace, jako je šikana a další traumatické události. Tyto týmy dokážou reagovat do 36 hodin.

V souvislosti s tím se spustil centrální monitoring šikany, aktualizovaly se metodiky prevence a vláda finančně podpořila programy zaměřené na duševní zdraví ve školách – pro školní rok 2024/2025 bylo vyčleněno téměř 36 milionů korun. A také jsme navýšili kapacity studijních programů psychologie a speciální pedagogiky, abychom do budoucna měli dost odborníků na poradenské pozice.

Vláda zavedla bezplatné menstruační potřeby ve školách v zájmu důstojnějších podmínek pro všechny žákyně. Ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví a Státním zdravotním ústavem jsme aktualizovali bezpečnostní pravidla ve školách a upravili standardy školního stravování.

Věda, výzkum a inovace: více peněz, lepší pravidla, účinnější transfer

Zásadní význam jsme přikládali modernizaci systému vědy, výzkumu a inovací, aby lépe propojoval špičkový výzkum s praxí

a posiloval naši konkurenceschopnost. Připravili jsme nový zákon o vědě, výzkumu a inovacích a transferu znalostí, který transferu znalostí přikládá odpovídající význam, zohledňuje potřeby moderních výzkumných a experimentálních pracovišť, zavádí pružnější financování a současně lépe chrání naše bezpečnostní zájmy.

Aktualizovali jsme Metodiku hodnocení 2025+, která posiluje kvalitu výzkumu i efektivní využití veřejných peněz. V rozpočtu jsme dali prioritu excelenci, praktickému využití výsledků a strategickým technologiím. Rozpočet na vědu a výzkum jsme v roce 2025 zvýšili na 43,3 miliardy korun (meziročně o 3,1 miliardy víc), pro rok 2026 jsme navrhli 46,8 miliardy korun.

Pro rychlejší přenos výsledků do praxe jsme začali zavádět doporučení nezávislého panelu Policy Support Facility Evropské komise. Spolu s Ministerstvem financí jsme připravili úpravy daňových odpočtů na vědu a výzkum tak, aby je mohly lépe využívat i malé a střední firmy. Zároveň jsme přijali a rozpracovali strategické agendy v oblastech umělé inteligence, polovodičů a kvantových technologií.

V listopadu 2023 jsme podpořili vznik Národního polovodičového klastru a nasadili odpovídající nástroje napříč inovačním cyklem (například Technologickou inkubaci, programy TWIST, SIGMA, TA ČR, Industrial Chairs či program Excellence). Vzniklo tak prostředí, kde se může špičkový výzkum propojovat s průmyslem a regiony a přinášet konkrétní inovace a pracovní místa.

Moderní mediální legislativa: silnější veřejná služba a stabilní audiovize

V době rostoucích informačních hrozeb jsme posílili veřejnoprávní média a modernizovali celý právní rámec pro audiovizi. Klíčová mediální novela (která začala platit 1. května 2025) upravila výši koncesionářských poplatků za vysílání České televize a Českého rozhlasu a zavedla jejich automatickou valorizaci podle inflace. Veřejnoprávní média tak získala stabilní financování a přestala být závislá na politických tahanicích o každou změnu.

Novela zároveň zrušila koncesionářské poplatky firmám a podnikatelům, kteří zaměstnávají méně než 25 zaměstnanců. Ve veřejnoprávních médiích se snížilo množství reklamy o třetinu – tím jsme posílili jejich charakter veřejné služby. A nová pětiletá memoranda mezi státem, Českou televizí a Českým rozhlasem jasně popisují, co mají tato média poskytovat, takže jejich fungování je transparentnější a předvídatelnější.

Zákon o audiovizi (účinný od 1. ledna 2025) proměnil Státní fond kinematografie na Státní fond audiovize a rozšířil jej o čtyři odborné rady – pro film, TV/online tvorbu, animaci/gaming a pro infrastrukturu. Veřejná podpora se díky tomu rozšířila do nových oblastí a formátů. Zároveň jsme stabilizovali filmové pobídky na 1,4 miliardy korun ročně s limitem 450 milionů korun na jeden projekt. Česká audiovize je díky tomu konkurenceschopnější v mezinárodním prostředí a lépe reaguje na divácký zájem.

Zákon o veřejné kulturní instituci (taktéž platí od 1. ledna 2025) umožňuje příspěvkovým organizacím, aby se dobrovolně změnily na veřejné kulturní instituce s vícezdrojovým financováním

a možností spoluzakládání státem, kraji a obcemi. Kulturní domy, muzea, galerie či divadla tak získaly větší flexibilitu, jistější plánování a lepší podmínky pro svůj dlouhodobý dramaturgický i ekonomický rozvoj.

Paměť národa a kulturní infrastruktura: investice, které dohánějí dluh

Velký důraz jsme kladli na rozvoj vzdělané společnosti, který závisí na společenské paměti a připomínání klíčových okamžiků našich dějin. V dubnu 2024 jsme otevřeli Památník holokaustu Romů a Sintů v Letech u Písku. Stát převzal do svého vlastnictví Rudou věž smrti, kde vzniká stálá expozice Národního muzea.

Také díky státnímu příspěvku 300 milionů korun vzniká Centrum paměti a dialogu Bubny. Připravuje se paměťová instituce ve Věznici Uherské Hradiště, která by měla být otevřena v letech 2028–2029. Zároveň jsme spustili záchranu pevnostních měst Terezín a Josefov s rozpočtem až 3 miliardy korun, z toho 1,73 miliardy korun z Havarijního fondu Ministerstva kultury.

Naše vláda také systémově podpořila rozvoj špičkových kulturních akcí a festivalů, aby měly jistotu při plánování do dalších let. Pražské jaro tak např. získalo 30 milionů korun ročně v letech 2023–2025, festival Janáček Brno 15 milionů ročně v letech 2024–2026 a MFF Karlovy Vary rekordních 47 milionů korun ročně v letech 2025–2027. Na projekt Evropské hlavní město kultury České Budějovice 2028 je vyčleněno až 480 milionů korun a Rok české hudby 2024 jsme podpořili částkou 200 milionů korun. Podpořili jsme tak 344 pořadatelů a konání 1 400 akcí ve 262 městech.

Významné investice konečně napravují dluhy v dlouho zanedbávané kulturní infrastruktuře. Mezi hlavní projekty patří obnova Invalidovny (2,2 miliard v letech 2026–2028), výstavba Středoevropského fóra v Olomouci (1,28 miliard s výhledem zpřístupnění v roce 2030), nový depozitář Národní galerie v Jinonicích (2,19 miliard Kč a počátek provozu v roce 2029), druhá etapa výstavby depozitáře Národní knihovny v Hostivaři (770 milionů Kč s předpokládaným otevřením v roce 2027), depozitář Náprstkova muzea (580 milionů Kč, míří také na rok 2027) či Nová scéna a budova B Národního divadla (2,3 miliard korun a plný provoz od ledna 2028).

Stát se podílí na výstavbě nových koncertních sálů v Ostravě a Brně, kde přispívá každému projektu částkou 600 milionů korun. Oba by se měly otevřít v roce 2027. Tím se česká kulturní infrastruktura posouvá na úroveň vyspělých evropských zemí a vytváří podmínky pro špičkovou hudbu, umění i vzdělávání.

Spravedlivá země

Kde jsme začínali

Na začátku funkčního období byl český justiční systém ve špatné kondici. Soudy omezoval dlouhodobý investiční dluh – mnoho budov bylo zanedbaných, jednací síně nesplňovaly moderní bezpečnostní ani technologické požadavky a část institucí fungovala v pronajatých, a přesto nevyhovujících prostorách. Vymáhání justičních pohledávek (pokut, peněžitých trestů) bylo navíc neefektivní a roztříštěné mezi několik různých subjektů s nerovnoměrnou praxí.

Legislativa v oblasti sexuálních trestných činů byla zastaralá a neodpovídala tomu, jak dnes chápeme ochranu obětí (kupříkladu definice znásilnění stála na použití násilí, ne na absenci souhlasu – to komplikovalo dokazování u soudu a vedlo k tomu, že oběti byly během procesu často znovu traumatizovány). Spotřebitelé a drobní podnikatelé neměli v ruce účinný nástroj pro kolektivní vymáhání práv, zatímco individuální soudní spory se nevyplatily, protože náklady byly v nepoměru k tomu, čeho bylo možné dosáhnout.

Ochrana oznamovatelů byla slabá, lobbování prakticky neregulované a zákony nedokázaly jednoznačně řešit otázku střetu zájmů. Trestní řízení se opíralo o zastaralé postupy a elektronizace justice postupovala jen velmi pomalu. Vězeňství navíc trpělo nedostatkem kapacit pro zaměstnávání odsouzených, což omezovalo jejich šanci na lepší návrat do běžného života.

Moderní legislativa: silnější ochrana obětí, spravedlivější řízení, větší transparentnost

Jedním z výrazných úspěchů naší vlády je velká novela trestního práva, která od 1. ledna 2026 výrazně modernizovala trestní právo. Přinesla také vítanou liberalizaci v přístupu ke konopí a posiluje alternativní tresty. Na straně druhé zpřísňuje postihy za činy z nenávisti a reaguje na nové hrozby, jako je deepfake (např. zneužití fotografie pro vytvoření pornografického obsahu). Novela celkově modernizuje trestní právo v souladu s evropskými trendy, reaguje na některé nové fenomény ve společnosti a měla by vést ke zrychlení a zefektivnění trestního řízení i ke snižování počtu případů recidivy, a tedy menšímu množství vězňů.

Zavedli jsme trestný čin neoprávněné činnosti pro cizí moc, abychom mohli účinně postihovat osoby, které prokazatelně poškozují zájmy České republiky v zájmu jiné země.

Změnili jsme také definici sexuálních trestných činů, včetně znásilnění, na princip nesouhlasu („ne znamená ne“). Touto změnou jsme mířili na účinnější ochranu obětí a jednodušší dokazování, aby je soudní řízení zbytečně znovu netraumatizovalo.

Spolu s tím jsme zpřísnili i tresty. Zatímco dříve hrozil za znásilnění trest odnětí svobody od šesti měsíců do pěti let, nově se trest ukládá v rozmezí dvou až deseti let. U znásilnění dítěte mladšího 15 let jsme zvýšili sazbu z původních 5–12 let na 5–15 let. Přísnější tresty nyní platí i u znásilnění dítěte ve věku 15–18 let.

V civilní oblasti jsme od 1. června 2024 zavedli nový nástroj – hromadné soudní řízení. Spotřebitelé a další poškození se tak mohou domáhat svých práv společně a výrazně levněji. I tam, kde by se dříve spor nevyplatil.

Dále jsme prosadili ochranu oznamovatelů a rozpracovali legislativu upravující lobbování a střet zájmů, abychom posílili důvěru lidí ve stát a zprůhlednili vztahy mezi politikou a byznysem. Zároveň jsme prosadili tzv. rozvodovou novelu občanského zákoníku, která zjednodušuje a zrychluje rozvodové řízení včetně úpravy péče o děti, pokud je mezi rozcházejícími se manžely shoda. Rodinné spory se tak můžou řešit citlivěji a rychleji.

Efektivnější vymáhání, zrychlení agend a digitalizace justice

Od 1. ledna 2024 jsme převedli vymáhání tzv. justičních pohledávek (pokuty, peněžité tresty aj.) na Celní správu. Vláda tímto krokem řešila roztříštěnost a nerovnoměrnou vymahatelnost těchto pohledávek. Naším cílem bylo sjednotit praxi, zrychlit postupy a nastavit dlužníkům i věřitelům jasná pravidla.

Současně se modernizují rejstříky (např. rejstřík trestů) a rozšiřuje se elektronická komunikace v soudních řízeních, aby se zkrátily lhůty a snížily náklady všech zúčastněných. Do le-

gislativní přípravy vstoupila reforma trestního řízení (novely trestního řádu a souvisejících předpisů). V podnikové sféře jsme spustili systém preventivních restrukturalizací, který firmám umožní včas jednat s věřiteli a předejít hlubším krizím nebo přímo pádu do insolvence.

V oblasti exekucí jsme zavedli paušální náhrady za zastavení bezvýsledných exekucí a zpřehlednili pravidla výkonu rozhodnutí, abychom posílili férovost celého systému a mohli se postupně zbavit „věčných" spisů, které se nikam neposouvají. Milostivá léta II, III a IV v letech 2022, 2023 a 2024 pomohla dlužníkům zbavit se historických dluhů vůči státu, státním institucím a zdravotním pojišťovnám.

Investice do soudů a vězeňství: lepší zázemí, kapacity a bezpečnost

V justici také postupně napravujeme dlouhodobý investiční dluh. Zahájili jsme výstavbu justičního areálu v Ústí nad Labem za zhruba 2,67 miliardy korun. Stavba bude dokončena v roce 2027. Nový areál poskytne moderní zázemí pro několik klíčových institucí – Krajský a Okresní soud v Ústí nad Labem, Krajské a Okresní státní zastupitelství, Probační a mediační službu, Vězeňskou službu a další složky. Celkem zde najde své místo přibližně 828 zaměstnanců.

Současně s tím probíhá výstavba justičního areálu v Českých Budějovicích s náklady přibližně 680 milionů korun, také s plánovaným dokončením v roce 2027. Cílem je také soustředit klíčové instituce pod jednu střechu a zrychlit a zpřehlednit služby, které justice poskytuje veřejnosti. Zároveň proběhla řada rekon-

strukcí a modernizací soudních budov a jednacích síní – například na Okresním soudu v Prostějově (asi 20,5 milionu korun), na Okresním soudu v Břeclavi (zhruba 13,2 milionu korun), v jednacím sále Nejvyššího soudu (přibližně 32 milionů korun) nebo na budově Krajského soudu v Praze (kolem 120 milionů korun).

V provozu je dnes také nová výrobní hala ve Věznici Kuřim za zhruba 28 milionů korun, která slouží k zaměstnávání odsouzených.

Vláda tímto krokem řešila nedůstojné prostory i technologické limity justičního systému. Moderní budovy a lepší IT zázemí mají zkrátit délku řízení, zvýšit bezpečnost a zpřístupnit spravedlnost občanům i firmám tak, jak odpovídá 21. století.

Zahraniční a evropská politika

Kde jsme začínali

Zdánlivý klid v mezinárodním prostředí v době našeho nástupu do vlády nevydržel dlouho. Ruská vojenská invaze na Ukrajinu 24. února 2022 zásadně proměnila bezpečnostní situaci v Evropě. Česká republika se ocitla ve zcela nové strategické realitě – poprvé od roku 1991 vypukla jen několik set kilometrů od našich hranic rozsáhlá konvenční válka. Ta přinesla největší uprchlickou vlnu od druhé světové války a otřásla energetickou bezpečnostní architekturou celého kontinentu.

Česká zahraniční politika dlouhodobě postrádala jasný profil: Kolísala mezi pevným ukotvením v transatlantických vazbách a „pragmatickými" ústupky vůči autoritářským režimům. Chyběla jí dobře sladěná ekonomická diplomacie i srozumitelná strategie, jak prosazovat naše národní zájmy v Evropské unii. Investice do rozvojové spolupráce nebo do kulturní diplomacie byly minimální a česká zahraniční služba jako celek fungovala s podhodnocenými lidmi i rozpočtem.

Hned na začátku jsem nastavil jasnou linii, že hodnoty a bezpečnost nejsou na prodej. Česká republika bude spolehlivým

spojencem v NATO a EU, podpoří Ukrajinu v její existenční obraně a zároveň bude aktivně prosazovat své národní zájmy – jak v oblasti hospodářství, tak bezpečnosti.

České předsednictví v Radě EU 2022: Česko vedlo Evropu

Ve druhé polovině roku 2022, pouhých pět měsíců po invazi, jsme převzali předsednictví v Radě Evropské unie. Bylo to teprve naše druhé předsednictví v historii – a připadlo na naprosto bezprecedentní dobu: uprostřed války na evropském kontinentu, energetické krize a vysoké inflace.

Stanovili jsme si pět hlavních priorit: zvládnout uprchlickou krizi a podpořit poválečnou obnovu Ukrajiny, posílit energetickou bezpečnost, zvýšit evropské obranné kapacity a ochranu kyberprostoru, podpořit strategickou odolnost evropské ekonomiky a posílit odolnost demokratických institucí. České předsednictví pracovalo s mottem „Evropa jako úkol". Naším cílem bylo udržet jednotu Evropské unie v době nejistoty a ukázat, že Česká republika je spolehlivý a důvěryhodný partner.

Přispěli jsme k tomu, že se Evropská unie v prosinci 2022 dohodla na dočasné „plynové brzdě" – tedy na tržním korekčním mechanismu proti extrémním výkyvům cen plynu. Tento nástroj byl klíčový pro ochranu evropských domácností a firem před dalšími cenovými šoky v zimě 2022/2023. Zároveň jsme prosadili dohodu o společných nákupech plynu a o solidaritě mezi členskými státy pro případ, že by nastal jeho kritický nedostatek.

Schválen byl také balík RePowerEU, který nastavil pravidla pro rozdělení 20 miliard eur na rychlejší odstřižení Evropy od

ruských fosilních paliv. Díky těmto prostředkům mohou členské státy urychlit investice do obnovitelných zdrojů, zvyšování energetické účinnosti a do diverzifikace dodavatelů energií.

Jako předsednická země jsme dohlédli na schválení tří dalších sankčních balíčků – sedmého, osmého a devátého – vůči Rusku a Bělorusku. Podařilo se nám udržet jednotu Evropské unie při přijímání těchto tvrdých opatření. Sankce zahrnovaly omezení exportu strategických technologií, zmrazení majetku i cestovní restrikce pro osoby napojené na ruský režim.

Pozastavili jsme také dohodu o vízové facilitaci s Ruskem, takže pro ruské občany přestalo být snadné získat víza do schengenského prostoru. Na podnět členských států pak EU spustila misi EUMAM Ukraine – společný rámec pro výcvik ukrajinských vojáků, který začal fungovat v listopadu 2022. Tím dostala evropská reakce na ruskou agresi i velmi konkrétní vojenský rozměr.

6. října 2022 jsme v Praze na Pražském hradě uspořádali vůbec první summit Evropského politického společenství (EPC), kam zavítalo víc než čtyřicet lídrů evropských zemí. Tento nový formát, u jehož zrodu jsme stáli, má sloužit k pravidelnému dialogu o bezpečnosti a o fungování Evropy jako celku (včetně zemí mimo EU). Summit se stal důležitou platformou pro koordinaci pomoci Ukrajině a pro debatu o evropské bezpečnosti.

Naše předsednictví bylo experty i partnerskými zeměmi hodnoceno jako mimořádně úspěšné, a to i s ohledem na udržení jednoty Unie vůči Ukrajině a Rusku. Výrazně jsme zlepšili obraz naší země v Evropě a ukázali, že jsme důvěryhodný stát, který umí včas a dobře odvést svou práci.

Podpora Ukrajiny: humanitární, vojenská i finanční

Od začátku ruské agrese jsem se spolu s kolegy ve vládě soustředil na to, aby Česká republika pomáhala Ukrajině ve všech podobách – humanitárně, vojensky i finančně. V letech 2022–2025 jsme na podporu Ukrajiny vyčlenili celkem 91,3 miliardy korun. Do této částky patří humanitární pomoc, dodávky vojenského materiálu, projekty ekonomické diplomacie i výdaje na ubytování a humanitární dávky pro ukrajinské uprchlíky u nás.

Česko nakonec na pomoci Ukrajině nijak neprodělalo – naopak na ní získalo. Kromě posílení prestiže v mezinárodním prostředí se nám pomoc vrací i ekonomicky. Do státního rozpočtu se vrátilo více než 104 miliard korun – z toho asi 79 miliard tvoří odvody a daně ukrajinských uprchlíků, kteří u nás pracují, a přibližně 25 miliard představuje hodnota darované vojenské techniky, kterou jsme získali od spojenců. Celkově tak máme z pomoci Ukrajině přebytek 12,7 miliardy korun.

Jedním z nejviditelnějších projektů naší pomoci Ukrajině se stala česká muniční iniciativa, kterou jsme spustili v roce 2024 a do které se zapojilo 18 zemí. Iniciativa je založena na koordinovaných nákupech dělostřelecké munice po celém světě a jejím rychlém doručení tam, kde je na frontě nejvíc potřeba. Česká republika sama přispěla 1,7 miliardy korun na nákup munice v letech 2024 a 2025. Celkově dodala iniciativa do konce roku 2025 Ukrajině téměř 4 miliony kusů dělostřelecké munice, což zásadně změnilo poměr sil na bojišti (na počátku Ukrajina měla k dispozici jen desetinu munice ve srovnání s Ruskem, po zahájení dodávek se situace výrazně zlepšila).

Česká republika byla kromě toho jednou z prvních zemí, která Ukrajině poskytla těžkou vojenskou techniku. Už na jaře 2022 jsme jí dodali tanky a vrtulníky a naše celková vojenská pomoc dosáhla 17,4 miliardy korun a dvou a půl tisíce kusů těžké techniky. Další dary Ukrajině jsme zprostředkovali.

Zavedli jsme vlastní sankční zákon a český sankční seznam, abychom mohli rychle omezit podnikání i nakládání s majetkem těm, kdo podporují ruskou agresi. Na evropské úrovni jsme zároveň prosazovali omezení pohybu ruských diplomatů v Schengenu, aby nemohli využívat diplomatické krytí k nepřátelské činnosti uvnitř EU.

Prosazování českých zájmů v EU: jádro, EURO 7, ETS2, migrace

Díky systematickému hledání spojenců a aktivnímu formulování vlastních návrhů se nám dařilo úspěšně prosazovat české zájmy i v klíčových legislativních jednáních v rámci EU.

Takto jsme v červenci 2022 prosadili zařazení jaderné energie (a přechodně i plynu) do unijní taxonomie EU – tedy na seznam energetických zdrojů, do nichž se v Evropě vyplatí investovat. Díky tomu můžeme jednodušeji a výhodněji financovat nové bezemisní jaderné elektrárny – tedy základ celé naší dlouhodobé energetické strategie.

Původně navrhovaná emisní norma EURO 7 ohrožovala výrobu nových aut, zejména menších modelů, které se u nás vyrábějí. Proto jsme se v jednáních zasadili o to, aby byla pravidla nastavena racionálně a nepoškodila postavení českých automobilek.

Podařilo se nám také upravit systém pokut za neplnění emisních cílů, aby automobilkám zůstalo víc prostředků na nutné investice.

Jedním z klíčových témat tohoto období je nový systém emisních povolenek ETS2, který má postupně zpoplatnit emise v dopravě a budovách. Ten byl nakonec v listopadu 2025 upraven díky naší iniciativě, pro niž jsme získali podporu 18 dalších států. Mezi změny patří zejména účinnější nastavení cenového stropu na úrovni 45 eur za povolenku (v cenách roku 2020) a roční odklad spuštění celého systému.

Česko na evropské úrovni silně prosazovalo také přísnější migrační politiku. Vláda v tomto směru podpořila nová společná pravidla – důraz na ochranu vnější hranice, rychlejší návraty neúspěšných žadatelů a boj proti převaděčům.

Odmítali jsme naopak povinné mechanismy přerozdělování uprchlíků, které se nakonec nedostaly do nového paktu o migraci a azylu. Zároveň jsme pro Česko získali výjimku – díky rozsáhlé pomoci uprchlíkům z Ukrajiny nemusíme přispívat na problémy s nelegální migrací v jiných zemích.

Ekonomická diplomacie: nové trhy pro české firmy

Po roce 2022 jsme výrazně posílili ekonomickou diplomacii – tedy podporu českých firem při hledání nových trhů. Proběhly desítky podnikatelských misí po celém světě a stovky dalších projektů na podporu exportu.

Zaměřili jsme se na oblasti Afriky a Indo-Pacifiku – tj. regionů, které rychle rostou a mají obrovský ekonomický potenciál do budoucna. Mise do těchto regionů jsem vedl osobně, v řadě zemí to byla vůbec první návštěva českého premiéra v naší novodobé historii. Výsledkem cest do jihovýchodní a střední Asie (Indonésie, Filipíny, Vietnam, Singapur, Uzbekistán, Kazachstán) a do Afriky (Etiopie, Keňa, Ghana, Pobřeží slonoviny) byla řada uzavřených dohod od oblasti dopravy (letadla L-410, autobusy Iveco) až po obranu a bezpečnost. Zároveň jsme ale vždy ctili jednoduché pravidlo, že obchod nesmí ohrozit bezpečnost. Každou dohodu jsme proto posuzovali „bezpečnostním filtrem". Kromě ekonomického a bezpečnostního přínosu mohou takové cesty při správně nastavené diplomacii přinášet i další výsledky. Příkladem může být zapůjčení unikátních fosilií předků člověka Lucy a Selam, které Etiopie vůbec poprvé poskytla do Evropy a které mohly v Praze díky tomu vidět statisíce návštěvníků našeho Národního muzea.

Ekonomická diplomacie je pro exportně orientovanou českou ekonomiku nesmírně důležitá. Politická reprezentace se jí musí věnovat. Ukázali jsme, jak ji dělat, aby byla úspěšná, a věřím, že v tom naši nástupci budou pokračovat.

Závěr

Poslední čtyři roky můžeme chápat jako přelom mezi dobou, kdy jsme žili v naivní bezstarostnosti, a dobou, která něco podobného z principu nedovoluje. Všichni jsme si rychle uvědomili, že do budoucna budeme muset víc investovat do bezpečnosti a chovat se odpovědněji – jinak přijdeme o značnou část své životní úrovně, nebo dokonce o své svobody a svou nezávislost. A naše vláda se v takové situaci musela jasně postavit čelem k tomu, co bylo dlouho odkládané nebo přehlížené. I za cenu toho, že naše kroky nebudou populární.

Nechci vám tu podsouvat, že jsme nikdy neudělali chybu. Stojím si ale za tím, že se nám v době, která byla nepředvídatelná a náročná, podařilo vládnout odpovědně. A to se znatelně projevilo v naší bezpečnostní politice, v mezinárodním postavení, v hospodaření s veřejnými penězi i v investicích do naší prosperity.

Zkušenost České republiky v letech 2021–2025 celkově ukazuje, že i v době překrývajících se krizí má smysl trvat na slušné, odpovědné, hodnotové politice – na obraně demokracie, na odpovědném vztahu se spojenci, na dobrém hospodaření, na odmítání líbivých, ale nebezpečných slibů. A že taková politika přináší praktické výsledky, takže nepatří na smetiště.

Mohu to tvrdit mimo jiné proto, že Česko 2025 je v mnoha směrech objektivně lepší zemí než v roce 2021. Bezpečnější, odolnější a mnohem lépe připravenou na budoucnost. Jsme nesrovnatelně lépe propojeni s okolním světem a zároveň ve strategických rozměrech mnohem méně závislí na křehké globální rovnováze, ať už jde o ropu, plyn, jádro, o naši obranu a mnoho dalšího.

Neříkám, že je teď už všechno hotovo. Není. Řada reforem teprve začala, některé změny budou vyžadovat další politickou odvahu, jiné budou muset být v detailech upraveny podle získaných zkušeností. To je normální v každé demokracii. Stojím si však za tím, že jsme se nesmířili s rezignací na odpovědnost. V době, kdy bylo normální rozdávat sliby, odkládat problémy na neurčito a neustále se vymlouvat na vnější okolnosti, jsme šli jinou cestou.

Česká republika vykročila správným směrem, i když samozřejmě není jisté, zda se cestou neztratí nebo zda si dokáže udržet pracně nastavené tempo. Historie nekončí a vývoj světové ekonomiky a geopolitiky zůstává nemilosrdný. Trestá slabé a nepřipravené, odměňuje ty, kdo svou zemi spravují odpovědně a dokážou si stát za svými hodnotami.

Mojí ambicí při přípravě této zprávy nebylo a není mít poslední slovo, ale prostě jen poskytnout poctivý základ pro jakoukoli další debatu o tom, co má tato země za sebou – a hlavně ještě před sebou.

Petr Fiala
předseda vlády ČR

prosinec 2025

Obsah

Úvod /3

Podpora ekonomiky a konkurenceschopnosti /9
Kde jsme začínali /9
Ozdravení veřejných financí a makroekonomická stabilizace /10
Zajištění energetické bezpečnosti a diverzifikace zdrojů /13
Rekordní investice do dopravní infrastruktury /16
Podpora podnikatelského prostředí a snižování byrokratické zátěže /18

Bezpečnost a veřejná správa /21
Kde jsme začínali /21
Zvyšování bezpečnosti země: plnění závazků vůči NATO
a modernizace obrany /22
Personální posílení ozbrojených sil /24
Zvládnutí migrační vlny: největší uprchlická krize
od druhé světové války /25
Boj proti nelegální migraci: účinná opatření /26
Příprava obyvatelstva na mimořádné situace:
Cell Broadcast a povodně 2024 /28
Lepší fungování veřejné správy a samosprávy:
demokratické reformy a efektivita /29
Pokles kriminality a zvýšení bezpečnosti /31

Důstojný život /33
Kde jsme začínali /33
Důstojné mzdy a návaznost na ekonomický růst /34
Zvýšení důchodů a dlouhodobá udržitelnost penzijního systému /35
Podpora rodin s dětmi a rozšíření předškolní péče /36
Reforma sociálních dávek a elektronizace sociálního systému /37
Stabilizace financování zdravotnictví a automatická valorizace /38
Zvýšení počtu lékařů a zdravotníků /38
Zlepšení dostupnosti léků a opatření proti výpadkům dodávek /39
Prevence a screening: nové programy /40
Digitalizace zdravotnictví a rušení zbytečné byrokracie /40
Flexibilnější trh práce /41
Příspěvky na péči a sociální služby /42
Celkový dopad na kvalitu života /42

Zdravá krajina /43
Kde jsme začínali /43
Podpora malých a středních zemědělců
místo velkých agrokoncernů /44
Odstraňování byrokracie /45
Ochrana přírodního dědictví /46
Čistší vzduch a voda /47
Podpora energetických úspor v domácnostech /47
Pomoc v krizových situacích: sucho, povodně, nemoci /48

Vzdělaná a kulturní společnost /51
Kde jsme začínali /51
Mateřské a základní školy: modernizace obsahu vzdělávání /52
Střední školy: digitalizované přijímačky a větší prostupnost /53
Vysoké a vyšší odborné školy: kapacity v klíčových oborech
a kvalitnější doktorandi /54
Učitelé a ředitelé: profesní růst a leadership /55
Financování školství: spravedlivější model a řízení podle dat /56
Bezpečí a wellbeing ve školách: podpora duševního
zdraví a moderní standardy /57
Věda, výzkum a inovace: více peněz, lepší pravidla, účinnější transfer /57
Moderní mediální legislativa: silnější veřejná služba
a stabilní audiovize /59
Paměť národa a kulturní infrastruktura:
investice, které dohánějí dluh /60

Spravedlivá země /63
Kde jsme začínali /63
Moderní legislativa: silnější ochrana obětí,
spravedlivější řízení, větší transparentnost /64
Efektivnější vymáhání, zrychlení agend a digitalizace justice /65
Investice do soudů a vězeňství: lepší zázemí, kapacity a bezpečnost /66

Zahraniční a evropská politika /69
Kde jsme začínali /69
České předsednictví v Radě EU 2022: Česko vedlo Evropu /70
Podpora Ukrajiny: humanitární, vojenská i finanční /72
Prosazování českých zájmů v EU: jádro, EURO 7, ETS2, migrace /73
Ekonomická diplomacie: nové trhy pro české firmy /74

Závěr /76